

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali-alan koulutusohjelma/ Kasvatus- ja perhetyö

Riikka Leskinen

LASTEN ENGLANNIN KIELEN KEHITTYMINEN HAMINAN ENGLANNIN-
KIELISESSÄ LEIKKIKOULUSSA JA SEN VAIKUTUKSET LASTEN KOULUN-
KÄYNTIIN

Opinnäytetyö 2010

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma

LESKINEN, RIIKKA

Lasten englannin kielen kehittyminen Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa ja sen vaikutukset lasten koulunkäyntiin

Opinnäytetyö

38 sivua + 8 liitesivua

Työn ohjaaja

Pt. tuntiopettaja Merja Hautalainen

Toimeksiantaja

Haminan englanninkielinen leikkikoulu ry

Toukokuu 2010

Avainsanat

kielen kehitys, lapsen kaksikielisyys, englanninkielinen leikkikoulu

Opinnäytetyön aiheena oli Haminan englanninkielisen leikkikoulun vaikutukset lasten ja heidän vanhempiansa näkökulmasta. Sen tavoitteena oli tutkia lasten vieraan kielen oppimista varhaiskasvatuksessa. Työ toimii Haminan englanninkielisen leikkikoulun apuvälineenä työn merkityksen osoittamisessa. Sen tarkoituksena on tuoda esiin leikkikoulun käyneiden lasten ja heidän vanhempiansa näkemyksiä leikkikoulun vaikutuksista koulumaailmassa.

Tutkimuksen tiedot on kerätty postikyselyn avulla. Kyselyt on lähetetty jokaiselle leikkikoulun käyneelle, opinnäytetyön tekohetkellä 6–17-vuotiaalle lapselle ja heidän vanhemmilleen. Leikkikoulun toimintaa on kartoitettu vierailun, haastatteluiden, lehti-leikkeiden ja Haminan englanninkielisen leikkikoulun internetsivujen avulla. Haastatteluun osallistuivat leikkikoulun vastaava työntekijä Anna Tschernov ja leikkikoulussa olevat 4- ja 6-vuotiaat pojat.

Opinnäytetyön tulokset olivat hyvin positiivisia. Leikkikoulusta oli tykätty ja sillä koettiin olevan paljon hyviä vaikutuksia lasten koulunkäyntiin. Lapset olivat omaksuneet englannin kielen lisäksi suvaitsevaisuutta ja avarakatseisuutta. Leikkikoulun vaikutus suomen kielen oppimiseen jakoi vastaajien näkemyksiä. Englanninkielisen leikkikoulun ei koettu vaikuttavan negatiivisesti äidinkieleen. Muutamissa perheissä leikkikoulun koettiin tukeneen lapsen suomen kielen oppimista.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Social and Health Care

LESKINEN, RIIKKA

Children`s english language development in The English Play School of Hamina and it`s effects to children`s school

Bachelor`s Thesis

38 pages + 8 pages of appendices

Supervisor

Merja Hautalainen, Lecturer

Commissioned by

The English Play School of Hamina

May 2010

Keywords

language development, child`s bilingual, English play School

The aim of this study was to examine the children`s foreign language learning in early childhood education in the Play school of Hamina and its effects from the children`s and parents` point of view. The study works as an instrument in order to point out the meaning of work in the play school. Its aim was also to show how the children who had attended play school experienced it and its effects on school later on.

Information for this work was collected with a post survey. Surveys were sent to each 6–17 year-old-child who had been in the play school as well as to their parents. Functions in the play school was surveyed with visits, interviews and also with news paper clippings and from the website of English Play School.

The results of the study were very positive. Play School was liked and a great deal of good effects-on children`s schoolgoing. Children had adopted besides English language also more tolerance and open mindness. Effects on learning Finnish split though respondents` opinions.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	LAPSEN KIELEN KEHITYS	7
	2.1 Kielen kehitys eri ikäkausina	7
	2.2 Vieraan kielen oppiminen ja opetus varhaislapsuudessa	10
	2.3 Minäkuvan ja tietoisuuden kehittyminen	11
	2.4 Kaksikielisyyden vaikutuksia	12
3	HAMINAN ENGLANNINKIELINEN LEIKKIKOULU	13
	3.1 Haminan englanninkielisen leikkikoulun historia	13
	3.2 Toiminta Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa	15
	3.2.1 Vierailu leikkikoulussa	15
	3.2.2 Leikkikoulussa olevien lasten haastattelut	16
4	TUTKIMUS	17
	4.1 Tutkimusongelma	17
	4.2 Tutkimuksen toteuttaminen	17
	4.3 Tutkimuksen analysointi	19
	4.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	20
5	TUTKIMUSTULOKSET LASTEN VASTAUKSISTA	22
	5.1 Taustatiedot	22
	5.2 Lasten näkemyksiä englanninkielisen leikkikoulu-ajalta	23
	5.3 Lasten näkemyksiä englanninkielisen leikkikoulun vaikutuksista yleiseen selviytymiseen ja englannin oppimiseen koulussa	24
	5.4 Lasten vapaa sana englanninkieliseen leikkikouluun liittyen	26
	5.5 Yhteenveto lasten vastauksista	26
6	TUTKIMUSTULOKSET VANHEMPIEN VASTAUKSISTA	27
	6.1 Vanhemmilta kysytyt taustatiedot	27
	6.2 Vanhempien näkemykset lasten leikkikoulun ajasta	28

6.3 Vanhempien näkemykset englanninkielisen leikkikoulun ollut vaikutuksista lasten koulunkäyntiin	29
6.4 Vanhempien mielipiteet englanninkielisestä leikkikoulusta	30
6.5 Vanhempien vapaasana englanninkieliseen leikkikouluun liittyen	31
6.6 Yhteenveto vanhempien vastauksista	31
7 VASTAUSTEN EROT JA YHTÄLÄISYYDET	32
8 YHTEENVETO JA POHDINTA	33
LÄHTEET	36
LIITTEET	
Liite 1. Kysely Haminan englanninkielisen leikkikoulun käyneelle lapselle	
Liite 2. Kysely Haminan englanninkielisen leikkikoulun käyneen lapsen vanhemmille/vanhemmille	
Liite 3. Saatekirje	

1 JOHDANTO

Haminassa on toiminut englanninkielinen leikkikoulu vuodesta 1973 lähtien. On siis kyse yksityisestä leikkikoulusta, jolla on jo vuosikymmeniä jatkuneet perinteet. Olen kiinnostunut lasten monikielisyydestä, joten pitkän linjan leikkikoulun vaikutusten tutkiminen sopi hyvin opinnäytetyöni aiheeksi. Kävin aluksi paljon keskusteluja Haminan englanninkielisen leikkikoulun vastaavan työntekijän kanssa. Pysin selvittämään, mitä leikkikoulu opinnäytetyöltä haluaa. Tältä pohjalta tein alustavat tutkimuskysymykset ja suunnitelmat, joita sitten kävin läpi ohjaavan opettajani kanssa.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää, millaisia vaikutuksia lasten ja vanhempien mielestä on Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisellä. Työssäni tarkastelen erityisesti sitä, helpottaako englanninkielisen leikkikoulun käyminen lasten englannin opiskelun aloittamista koulussa. Lisäksi tutkin, onko se vaikuttanut äidinkielen oppimiseen ja yleiseen pärjäämiseen koulussa.

Erilaisiin asioihin, kuten tiettyyn kieleen tai liikuntaan, painottuvia päiväkoteja perustetaan jatkuvasti. Erikoistuneiden päiväkotien vaikutuksista lasten koulun käyntiin ei löydy monia tutkimuksia. Hartiala (2002) on tutkinut kielen ja sisällön yhdistävää toimintaa, jota kutsutaan CLIL-opetuksiksi. Tällaisessa vieraskielisessä varhaiskasvatuksessa huomioidaan lapsi kokonaisvaltaisesti. Näin lapsen uskotaan oppivan arvostamaan vierasta kieltä ja olemaan motivoitunut oppimaan sitä. Vieraan kielen oppimisen ajatellaan tukevan myös lapsen suvaitsevaisuutta, itsetuntoa ja ilmaisutaitoja.

Työn keskeiset käsitteet ovat kielen kehitys ja oppiminen, lapsen kaksikielisyys ja englanninkielinen leikkikoulu. Haminan englanninkielinen leikkikoulun tavoitteena on tutustuttaa lapsi englannin kieleen ja kulttuuriin. Toiminnan kautta lapsi omaksuu englannin kieltä. Tutkimusmatka kieleen ja kulttuuriin tapahtuu yhdessä tehden, erilaisten askareiden, leikkien ja laulujen lomassa. Erilaisten teemojen ja juhlien tarkoituksena on kartuttaa lasten sanavarastoa ja tarjota kokemuksia erilaisesta kulttuurista. (Yleistä.) Tutkimuksen kohteena oleva Haminan englanninkielinen leikkikoulu ei ole kielikylpypäiväkoti vaan siellä käytetään tilanteen mukaan myös suomea.

Kielen oppiminen on mukautumista, kun se käsitetään olemassa olevana ilmiönä. Puhuessaan muiden kanssa, lapsi omaksuu kielen rakenteita käyttöönsä. Hän oppii koko kielen käytön kehityksensä mukana. Toisaalta lapsen kieli voidaan käsittää yhtenä

omana kokonaisuutena lapsen valmiuksia. Tällöin huomio kiinnittyy lapsen omiin kielellisiin taitoihin. Lapsi muovaa omaksumaansa kieltä kommunikoidessaan toisten kanssa. Hän tarvitsee myös kokemuksia siitä, että toinen kuulee ja ymmärtää hänen viestejään. (Reunamo 2007, 89–91.)

Kaksikielinen tarkoittaa sanan mukaisesti kahta kieltä puhuvaa (MOT Kielitoimiston sanakirja). Kaksikielinen lapsi ilmaisee itseään kahdella eri kielellä. Hän osaa vaihtaa käyttämäänsä kieltä tilanteen ja ihmisten mukaan. Se tarjoaa lapselle mahdollisuuden itseilmaisuuksiin, oppimiseen ja identiteetin rakentumiseen. (Kuinka tukea lapsen kasvua kaksikieliseksi?) Tutkimukseen osallistuneet lapset puhuvat äidinkielenään suomea ja ovat opetelleet englantia leikkikoulussa. Osa lapsista on kasvanut sellaisissa ympäristöissä, jossa puhutaan englantia. He ovat siis saaneet varhaislapsuudessa eväitä englannin oppimiseen myös leikkikoulun ulkopuolelta.

2 LAPSEN KIELEN KEHITYS

Kielen kehittymisen alussa lapsi kuuntelee toisten ihmisten puhetta ja tekee sen merkityksestä omia tulkintoja. Kuuntelu ja tulkitseminen ovat passiivisen kielenoppimisen keinoja. Tämä passiivinen kielitaito kehittyy myöhemmissäkin vaiheissa aktiivista puhetta vilkkaammin. Ajan kuluessa vauvan satunnainen jokeltaminen muuttuu tarkoituksen mukaisiksi äänneiksi. Jo niiden avulla vauva viestii vanhemmilleen tarpeistaan. (Paajanen 2006, 90–92; Hassinen 2005, 81; Lyytinen 2002, 16–19.)

Jokainen lapsi oppii kielen siis vaiheittain. Ensiksi tulevat erilaiset äänneet, joita seuraa sanat. Lopulta sanat opitaan yhdistämään lauseiksi. Lapsi oppii lauseiden ja sanojen merkityksen jo paljon ennen kuin itse voi niitä käyttää. Samalla tavalla vauva oppii keskusteluun ja vuorovaikutukseen liittyvät tekijät jo ennen kuin osallistuu niihin puhumalla. (Paajanen 2006, 90–92; Hassinen 2005, 81; Lyytinen 2002, 16–19.) Vaikka lapsella on synnynnäiset valmiudet oppia kieltä, hän tarvitsee tuekseen kielellisen ympäristön. (Hassinen 2005, 81; Lyytinen 2002, 16–19.)

2.1 Kielen kehitys eri ikäkausina

Kuukauden ikäinen viestii itkullaan erilaisia asioita. Itkussa on erilaisia sävyjä ja merkityksiä. Niiden avulla vauva kertoo nälästään, väsymyksestään, ikävystymisestään ja pahasta olostaan. Kahden kuukauden ikäinen käyttää toistuvia äänneitä, jotka eivät vie-

lä merkitse mitään. Tässä vaiheessa vauva pystyy jo seuraamaan aikuisen nonverbaalista ilmaisua. Kolmen kuukauden ikäinen alkaa jokeltaa ja siitä voi erottua toistuvia vokaaliäänteitä. Tässä vaiheessa vauva myös kuuntelee hiljaisia ääniä keskittyneesti. Neljäkuinen vauva kutiaa ja oppii jo nauramaan. Vauva voi tässä vaiheessa myös äänellä tietyllä tavalla saadakseen vanhemman tulemaan luokseen. Viisikuinen jokeltaa äännejonoja, joissa yhdistyy vokaaleja ja konsonantteja. Hän osaa myös jo matkia erilaisia ilmeitä ja huomioi reaktioita. Puoli-vuotiaana vauva juttelee vastavuoroisesti eli käy keskustelua. Hän osaa myös yhdistää jo monia erilaisia äänteitä. (Paajanen 2006, 66–67; Lyytinen, Korkiakangas & Lyytinen 1995, 107–108.)

Seitsemänkuinen ymmärtää helppoja ohjeita ja pyyntöjä. Hän osaa myös poimia vanhemman äänensävyistä tämän tunnetilan. Kahdeksan kuukauden ikäinen toistelee äänteitä ja sanoja, joita kuulee vanhemman käyttävän jatkuvasti. Hän myös kopioi ahkerasti vanhemman tekemisiä. Yhdeksänkuinen harjoittelee jo ensimmäisiä sanojaan ja kuuntelee toisten puhetta entistä tarkemmin. Kymmenen kuukauden ikäinen voi olla oppinut jo muutaman sanan, mutta ne eivät ole aina selkeitä tässä vaiheessa. Jokeltelu sujuu kymmenkuiselta jo normaalin puheen rytmissä. Yhdentoista kuukauden ikäinen osaa noudattaa esineitä koskevia neuvoja ja pyyntöjä. Hän myös tunnistaa aikuisen lausumia esineitä ja kuvia. Vuoden ikäinen lapsi hallitsee jo muutaman sanan. Hän kyllästyy toistuviin ään-teisiin, mutta kuuntelee hyvin. (Paajanen 2006, 68–69; Lyytinen ym. 1995, 109–111.)

Reilun vuoden ikäinen osaa käyttää ääntään mielipiteensä esiin tuomiseen. Hän osaa myös hyräillä ja tunnistaa kehon osien nimiä. Hän kuuntelee toisten lasten puhetta ja ymmärtää paljon enemmän sanoja kuin mitä itse osaa puhua. Viidentoista kuukauden ikäisestä puolitoistavuotiaaseen lapsi oppii käyttämään jatkuvasti noin seitsemää sanaa. Hän osaa tukea ääntelyään eleillä, jotta saa itsensä ilmaistuksi. Hän on otollisessa iässä myös erilaisten lorujen ja laulujen oppimisen kannalta. (Paajanen 2006, 130–133, 146–147; Lyytinen ym. 1995, 112–113.)

Lapsen sanavarasto laajenee pariin kymmeneen sanaan 19–21 kuukausien aikana. Sanat eivät kuitenkaan aina kerro, mitä lapsi oikeasti yrittää sanoa. Lapsi voi esimerkiksi yleistää yhden ihmisen nimen kaikkien nimeksi. Tässä vaiheessa sanoista tulee myös kahden sanan lauseita. Lapsi alkaa seurata keskusteluja ja käsittää siihen liittyviä sääntöjä. Hän oppii, että puhuminen on tarpeiden ilmaisun lisäksi sosiaalista kanssakäy-

mistä. Taaperoiässä sanavarasto jatkaa kehittymistään ja kahden vuoden paikkeilla lapsi osaa jo pari sataa sanaa. Niistä hän osaa muodostaa jo lyhyitä lauseita. Samaisessa vaiheessa lapsi myös tunnistaa ja yrittää nimetä valokuvista tuttuja ihmisiä sekä kirjoista hänelle tuttuja asioita. (Paajanen 2006, 130–133, 146–147; Lyytinen ym. 1995, 112–113.)

Kaksivuotias lapsi alkaa pitää satujen kuuntelemisesta ja yhdessä lukemisesta. Hän on kova kyselemään ja tarkka kuuntelemaan. Tässä vaiheessa lapsi käyttää jo persoonapronomineja ja erilaisia sijamuotoja. Kaksivuotias osaa jo kertoa oman nimensä ja ikänsä, kun niitä kysytään. Ylipäänsä hän keskustelee yksinkertaisella tasolla itselleen tuttuja ihmisten kanssa. (Paajanen 2006, 184.)

Kaksi ja puoli -vuotiaasta eteenpäin lapsi alkaa itse antaa ohjeita. Hän osaa jo kysellä paljon asioista, jolloin sanavarasto laajenee nopeasti yli tuhanteen sanaan. Hän kyselee uusien sanojen merkityksiä ja on kiinnostunut laajemmista tarinoista, joissa on useita hahmoja. Kolmevuotiaalla lapsella on jo käytössä monipuoliset kieliopilliset taidot. (Paajanen 2006, 185; Lyytinen ym. 1995, 112–113.)

Kolmevuotiaasta eteenpäin lapsi on entistä innokkaampi satujen kuuntelija ja kertoja. Hän kääntää itse kirjan sivuja ja kertoo siinä olevista kuvista ja tapahtumista. Hän osaa noudattaa jo vaikeampia ohjeita ja pyyntöjä. Lisäksi tämän ikäinen oppii kuvailemaan asioita adjektiiveilla sekä puhumaan useiden sanojen lauseita. (Paajanen 2006, 186; Lyytinen ym. 1995, 113.)

Neljävuotiaaksi tullessaan lapsi osaa jo nauttia loruista ja leikkiä omilla sanoilla. Lauseet alkavat olla pitkiä ja liittyä selkeästi toisiinsa. Kielioppi on monipuolistunut huumasti ja lapsen huumorintaju alkaa näkyä puheessa. (Paajanen 2006, 187.) Nelivuotias lapsi on usein myös hyvin puhelias ja hänen mielikuvituksensa näkyy puheessa. Lapsi käyttää paljon sanoja, joiden merkitystä ei edes ymmärrä. Usein neljävuotias liioittelee ja kerskuu puhuessaan. (Erasmie 1969, 67.)

Viisivuotiaana lapsenomaisuus häviää vähitellen puheesta. Tällöin kielen rakenne ja muoto alkavat olla valmiita. Lapselle on muodostunut käsitys ajasta ja aikasanoista. Hänen puhe suuntautuu nykyhetkeen. Tässä vaiheessa lapsi pystyy toistamaan kertomuksia. (Erasmie 1969, 67.)

Kuusi – seitsemänvuotiaat lapset pystyvät pohtimaan kieliopillisia sääntöjä kiinnittämällä huomion kielen muotoon. Lapsella on tässä vaiheessa hallussa suurin osa kielen sääntöjärjestelmästä. Hän hallitsee säännöt omassa puheessa ja tunnistaa sääntövirheet toisten puheesta. (Vilén, Vihunen, Vartiainen, Sivén, Neuvonen & Kurvinen 2006, 491; Erasmie 1969, 69.) Esikouluikäisen kielen kehitys ei noudata enää mitään yhdenmukaisuutta toisten kanssa vaan on entistä yksilöllisempi. Se jäsentyy entistä vahvemmin lapsen kokonaiskehitykseen. (Erasmie 1969, 68–69.)

Lapsen tarkentava käsitteenmuodostus nopeutuu, kun hän aloittaa koulun. Lapsi alkaa tulkita sanoja aikuisten tavoin ja käsitteenmuodostuksesta tulee täsmällisempää. Lapsi joutuu oppimaan sanoja, joita tarvitsee harvoin. Kouluiässä kielen omaksuminen muuntuu enemmän oppimiseksi. Tässä vaiheessa toiset lapset alkavat asettaa odotuksia ikäistensä puheesta. Tämän vuoksi on tärkeää, että sanojen käsitteellinen ja sosiaalinen sisältö on lapsella hallussa. (Erasmie 1969, 89–90.)

2.2 Vieraan kielen oppiminen ja opetus varhaislapsuudessa

Näkemykset kielen oppimisesta vaihtelevat sen mukaan, miltä kantilta sitä tarkastellaan. Yleensä tarkastelun lähtökohtana on se, että ensikielen oppiminen suuntaa toisten kielten oppimista. Varhaislapsuudessa on kuitenkin kyse ennemmin kielen omaksumisesta kuin oppimisesta. Pienet lapset useimmiten omaksuvat ympärillään olevan kielen, jota toiset lapset ja aikuiset käyttävät. Oppiminen puolestaan tarkoittaa tietoista kielen opiskelua. (Laurén 2008, 16–17.)

Varhaiskasvatuksen tarjoama mahdollisuus vieraan kielen oppimiseen lisää kielen oppimisen perusvalmiuksia, ylläpitää jo olemassa olevaa kielitaitoa ja laajentaa lapsen passiivista sanavarastoa. Lapselle kehittyy siis valmiudet käyttää osaamaansa vierasta kieltä. Useimmiten varhaiskasvatuksessa tapahtuvassa vieraan kielen opettamisessa pyritään lähinnä kehittämään lapsen arkikieltä ja sanavarastoa. Tavoitteet tiivistyvät vieraan kielen opettamiseen siten, että lapsi tulee ymmärretyksi käyttäessään vierasta kieltä. (Hartiala 2002, 37.)

Aikaisemmin opittu kieli vaikuttaa aina myöhemmin opittaviin kieliin. Vaikutukset ovat yleensä positiivisia, vain harvoja poikkeuksia löytyy. Lapset kokevat, että varhain kielikylvyssä opitun jälkeen muiden kielten oppiminen on helpompaa. Heidän kielenoppimiskykynsä siis kehittyy ja sen vuoksi uusien kielten omaksuminen helpot-

tuu. Uusi kieli luo aina myös uudenlaisen mahdollisuuden harjoittaa kommunikointi- ja vuorovaikutustaitoja. (Laurén 2008, 9–14.)

Sisällön ja kielen yhdistävää, kasvatuksen ja opetuksen yhteen liittävää toimintaa kutsutaan CLIL-opetuksiksi. Kirjainyhdistelmä tulee sanoista Content and Language Integrated Learning. CLIL-opetuksessa toiminta tapahtuu vieraan kielen avulla. Tällöin vieraan kielen oppimisesta ja omaksumisesta muodostuu osa kokonaisvaltaista kehittymistä ja kasvua. (Hartiala 2002, 9.)

Vieraskielisessä varhaiskasvatuksessa huomioidaan lapsen yksilölliset tavoitteet, aiemmat kokemukset kielestä, ikä ja persoonallisuus. Lapsen kehitys huomioidaan siis kokonaisvaltaisesti. Varhaisessa vieraskielisessä opetuksessa ajatellaan, että lapsen arvostus ja oppimismotivaatio kieltä kohtaan kasvaa hänen käyttäessään sitä. Vieraan kielen oppimisen uskotaan tukevan myös lapsen ilmaisutaitojen, suvaitsevaisuuden ja itsetunnon kehittymistä. (Hartiala 2002, 38.)

Myös vuonna 2006 tehty EU-tutkimus tuo esiin varhaisen vieraiden kielten oppimisen hyötyjä esille. Sen mukaan lapsen luontainen kyky oppia useita kieliä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tukee lapsen myöhäisempää kielten oppimista. Yhden vieraan kielen oppimisen myötä uusien kielten opettelu helpottuu ja lapsen asenne vieraita kieliä kohtaan on positiivinen. (Edelenbos, Johnstone, Kubanek 2006, 129.)

2.3 Minäkuvan ja tietoisuuden kehittyminen

Kun lapsi tulee tietoiseksi itsestään, hän irtaantuu vanhemmistaan ja oppii erottamaan itsensä heistä erillisenä. Irtautumisen jälkeen lapsi oppii ymmärtämään ja huomioimaan ympäristössä olevia ilmiöitä sekä toisia ihmisiä. Kommunikointi auttaa lasta ymmärtämään paremmin ympäristöä sekä itseä. Minäkuvan kehittymisen myötä lapsi voi havaita kaksikielisyytensä. Hän tulee tietoiseksi puhumisestaan kielistä yleensä toisen tai kolmannen ikävuoden aikana. (Hassinen 2005, 56.)

Kognitiivisen kehityksen kautta lapsen kieleen tulee adjektiiveja, kiitosta kuvaavia sanoja ja persoonapronomineja. Lisäksi lapsi oppii tervehtimään ja kuvaamaan omaa toimintaansa sanojen avulla. Lapsen sisäinen puhe toimii apuna ajatusten jäsentämisessä ja ongelmanratkaisuissa. Monologien avulla hän pystyy suunnittelemaan toimin-

taansa ja ilmaisemaan tunteitaan. Kehityksen edetessä lapsen puheessa esiintyvät monologit muuttuvat ajatteluksi. (Hassinen 2005, 56–58.)

Sisäinen puhe kertoo monikielisen lapsen kielten suhteesta, niiden vaihtelemisesta ja siitä, miten lapsi käyttää kieltä ilman keskustelukumppania. Kun lapsi on tietoinen itsestään, hän pystyy ja on motivoitunut eriyttämään kielet ja kehittämään niitä rinnakkain. Lapsi oppii myös vaihtamaan kieltä sen mukaan, kenen kanssa hän keskustelee ja, missä tilanteessa. (Hassinen 2005, 58.)

Kun lapsi tiedostaa olevansa kahden eri kielen puhuja, hän alkaa kiinnittää huomiota vanhempien puhumiin kieliin. Kielten erottaminen henkilöiden avulla auttaa lasta eriyttämään puhumansa kielet. Osa kaksikielisistä lapsista tarvitsee kielten eriyttämiseksi vanhemmiltaan vankkaa sitoutumista vain tietyn kielen käyttöön. (Poulin-Dubois & Goods 2001, 105; Hassinen 2005, 59–60.) Lapsi voi jopa huomauttaa vanhemmalle, jos tämä puhuu eri kieltä kuin mihin lapsi on tottunut. Lapsen kielitietoisuus näkyy myös kieliopin, äänteiden, sanojen tai kielivirheiden korjauksina sekä kielistä kyselemisenä. Kielistä tietoinen lapsi kyselee sanojen käyttöperiä, vaihtelee ääntämistapoja ja koko kielen tyyliä. Hän myös riimittelee ja leikittelee kielellä. (Hassinen 2005, 59–60.)

2.4 Kaksikielisyyden vaikutuksia

Kaksikielisyyden vaikutuksia on tutkittu erilaisissa yhteyksissä älyllisen, kielellisen, kognitiivisen ja sosiaalisen kehityksen kannalta. Kahta kieltä omaksuttaessa kielten koodit yhdistyvät ja vaihtuvat sekä niitä lainataan. Tällainen omaksumisprosessi ja koodinvaihto rikastavat kielenkäyttöä. (Hassinen 2005, 49.)

Kaksikielisyyttä tutkittaessa on nostettu esiin kaksi erilaista puolta. Erityisesti 1900-luvun alussa tehdyissä tutkimuksissa on esitelty negatiivisia tuloksia kaksikielisyydestä. Kaksikielisyyttä on tällöin pidetty jopa riskitekijänä lapsen kielen ja älyn kehityksen kannalta. (Poulin-Dubois & Goods 2001, 103; Hassinen 2005, 48–49.) Silloin on ajateltu, että kielikyky menee 100-prosenttisesti yhden kielen omaksumiseen. Jos taas lapsella on kaksi kieltä omaksuttavana, hän omaksuu molemmista kielistä vain 50 prosenttia. Näin ollen kaksikielisestä lapsesta uskottiin kehittyvän puolikielinen. (Hassinen 2005, 48–49.)

Kaksikielisyystutkimusten toinen puoli tuo esiin kaksikielisyyden myönteisiä vaikutuksia. Vuodesta 1962 eteenpäin tehdyt tutkimukset alkoivat huomioida tutkimuksissa lasten vertailukelpoisuuden sekä sosiaaliset tekijät. Näillä testeillä osoitettiin kaksikielisten lasten joustavan ajattelussa, ongelmanratkaisutaidoissa sekä luovuudessa yksikielisiä enemmän. (Hassinen 2005, 49.)

Hassisen mukaan (2005) osa monikielisistä lapsista voi omaksua kieliopin nopeasti ja vähin virhein, koska he kiinnittävät paljon huomiota kielen muodollisiin tekijöihin. Lapsi on hyvin avoin oppimaan ja kokeilemaan kieliä. Kognitiivisten taitojen lisäksi kaksikieliset lapset vaikuttavat olevan suvaitsevaisempia ja ymmärtäväisempiä toisia kohtaan. Myös myöhempi vieraiden kielten oppiminen vaikuttaa usein olevan kaksikielisille lapsille helpompaa verrattuna yksikielisiin. (Hassinen 2005, 49–50.)

Vuonna 1992 tehdyn tutkimuksen mukaan kaksikielisyys ei lisää kielen kehityksen viivästymisen tai häiriöiden riskejä. Kun lapsi kuulee kahta kieltä päivittäin, hänen kielikykyensä kehittyy, vaikka hän ei itse molempia kieliä puhuisikaan. Kaksikielisyyden tutkimuksiin vaikuttaa suuresti lapsen henkilökohtaiset ominaisuudet. Lapsen suhtautuminen kieliin vaikuttaa suuresti kaksikielisyyden kehittymiseen. Siihen vaikuttavat myös lapsen kyky omaksua kieltä sekä tilanteet, joissa omaksuminen tapahtuu. (Hassinen 2005, 49–50.)

3 HAMINAN ENGLANNINKIELINEN LEIKKIKOULU

3.1 Haminan englanninkielisen leikkikoulun historia

Tammikuussa 1973 Hamina Nuorkauppakamarin toimesta perustettiin The English Club of Hamina. Sen tarkoituksena oli helpottaa alueen päivähoiton tilannetta. Kansainvälisen kulttuurin ja ilmapiirin ylläpitäminen merkittiin tavoitteeksi perustamiskirjaan. Vanhemmat perustivat leikkikoulun talkoilla ja kannatusyhdistys vastasi sen ylläpidosta. Leikkikoulun ensimmäiseksi opettajaksi tuli Englannista Miss Helen Simmons. Apuna Miss Simmonsilla oli leikkikoulussa Pirjo Koponen, joka oli haminalainen ylioppilas. (Historia; Englanninkielinen leikkikoulu aloittaa Haminassa – Ensimmäisestä päivästä lähtien tungosta 14.1.1973.)

Leikkikoulu aloitti osoitteessa Isoympyränkatu 3, jolloin jäsenperheitä oli 58. Aluksi leikkikoulu toimi kahtena ryhmänä arkisin kello 9–12 ja kello 13–16. Lapsia mahtui

yhteen ryhmään 20 - 22. He olivat iältään 3–7-vuotiaita. Lapset tulivat leikkikouluun sanomalehti-ilmoitusten kautta. (Historia; Englanninkielinen leikkikoulu aloittaa Haminassa – Ensi päivästä lähtien tungosta 14.1.1973.)

1977 leikkikoulu muutti Isoympyränkatu 12:ta. Kirjaston vieressä olevissa tiloissa oli aiemmin toiminut Parikan leikkikoulu (Historia; Leikkikoulu muutti 30.8.1977.). Leikkikoulun toimintaa kehitettiin eteenpäin ja sinne perustettiin koululaisille keskusteluryhmiä. Tässä vaiheessa leikkikoulun opettajat vaihtuivat useasti. (Historia.)

Leikkikoulu muutti uudelleen vuonna 1986. Silloin toimitiloiksi tuli Vallinkoulun piharakennus. (Historia; Englantia opitaan leikin lomassa 1986) Kolme vuotta myöhemmin leikkikoulun nimi muutettiin Haminan seudun Englanninkieliseksi Leikkikoulu ry:ksi (Historia; Happy Birthday! Haminassa leikitty englanniksi 20 vuotta 19.3.1993). Nimen muutoksen aikaan leikkikoulussa oli kirjoilla kolme työntekijää ja 50 lasta (Historia).

Vuonna 1991 Haminan englanninkielinen leikkikoulu joutui yhdessä Pelastakaa lapset ry:n leikkikoulun kanssa lopetusuhan alle, kun Hamina ja Vehkalahti karsivat leikkikoululta avustukset tulevan vuoden budjetistaan. Kuluneena vuotena leikkikoulu oli saanut Haminalta ja Vehkalahdelta tukea yhteensä 80 000 markkaa. Tuki on ollut huomattava osa leikkikoulun 199 131 markan budjetista. (Kuntien karsinta lopettaa leikkikoulut 14.11.1991; Leikkikoulujen toiminta uhkaa loppua Haminassa 14.11.1991.) Kun Haminan kaupunginhallitus tarkasti uudelleen talousarvion, lisäsivät he siihen kummallekin yksityiselle leikkikoululle 25 000 markan avustuksen seuraavalle vuodelle. Lisäksi englanninkieliselle leikkikoululle myönnettiin 4 800 markan vuokratuki. (Haminan leikkikoulut saavat avustuksensa 5.12.1991.) Myös Vehkalahti löysi määrärahoja leikkikoulujen avustamiseen. 30 000 markkaa otettiin päiväkotien määrärahoista. (Leiritieltä rahaa leikkikouluille 19.2.1992.)

Syksyllä 1997 Haminan englanninkielisen leikkikoulun toimintaperiaatteita muutettiin vanhempien toiveiden mukaisesti. Leikkikoulussa hoidettiin 20 lasta arkisin 7.30–12. Osapäivähoidon lisäksi leikkikoululla järjestettiin iltapäiväryhmiä tiistaisin ja torstaisin. Iltaisin pidettävät kerhot täydensivät leikkikoulun palveluja. Kerhoista toinen oli suunnattu leikkikoulun käyneille ja niille, jotka osasivat vähän englantia. Toisen kerhon tarkoituksena oli täydentää koulussa opittua englantia. (Osapäivähoitoa englanninkielisessä leikkikoulussa 12.9.1997.)

Vuonna 2002 leikkikoulusta tehtiin kokopäiväinen. Leikkikoulu avattiin arkisin kello 6.30 ja suljettiin kello 17.00. Tällä muutoksella pyrittiin vastaamaan kokopäiväisen hoidon kasvavaan tarpeeseen. (Historia; Englanninkielisessä leikkikoulussa toimintaa marraskuu/2002.) Kaksi vuotta myöhemmin leikkikoulu muutti Vallitalon (ent. Vallikoulu) päärakennukseen, jossa leikkikoulu toimii edelleen (Historia).

3.2 Toiminta Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa

Haminan englanninkielinen leikkikoulu on tällä hetkellä avoinna arkisin kello 6.30–17.00. Leikkikoulu tarjoaa kokopäivähoitopaikan kolmesta kuusivuotiaalle lapsille. Hoitopaikkoja leikkikoulussa on 21. (Welcome to the English playschool of Hamina!.) Leikkikoulun vastaava työntekijä on Anna Tschernov, joka oli tutkimuksen tekoaikana hoitovapaalla. Hänen lisäksi leikkikoulun henkilökuntaan kuuluu tällä hetkellä apuopettaja Kati Kervinen, englanninkielinen lastenhoitaja Eija Reeves, lastenhoitajan sijainen Johanna Hietala sekä päiväkotiapulainen Mirja Vierusalo. (Henkilökunta.)

3.2.1 Vierailu leikkikoulussa

Kävin tutustumassa Haminan englanninkieliseen leikkikouluun 15.4.2010. Leikkikoulun eteisessä on paljon lasten tekemiä askartelu- ja maalaustöitä, jotka luovat mukavan tunnelman. Jo eteisestä huomaa, että leikkikoulussa käytetään paljon luovuutta askartelujen ja muiden tekemisten merkeissä. Vierailuni alussa leikkikoulussa oli meneillään aamupiiri, jossa lapset miettivät englanniksi ja suomeksi säätä ja päivän tulevia toimintoja. Aamupiiri, kuten muutkin toiminnot, olivat hyvin vastaavia kuin kokemukseni mukaan kunnallisessa päiväkodissa. Aamupiiristä lapset jakautuivat pienempiin ryhmiin leipomaan ja piirtämään. Kaksi lapsista meni tekemään lastenhoitajan avulla satua, jota tehtiin rinnakkain suomeksi ja englanniksi. (Vierailu leikkikoulussa 15.4.2010.)

Englannin oppiminen on sisällytettyä päivän kaikkiin toimintoihin. Sitä pyritään käyttämään pääasiallisena kielenä. Lasten tarpeista riippuen voidaan, esimerkiksi ohjeet annetaan sekä suomeksi että englanniksi. Kieliä käytetään rinnakkain, jotta kaikki lapset tietävät, mitä tehdään ja samalla omaksuvat englanninkielisiä käsitteitä. Lapset käyttävät englantia esimerkiksi aamupiirissä, runoilla ja laulaessa. (Vierailu leikkikoulussa 15.4.2010.; Tschernov 23.3.2010.)

Aikuiset pyrkivät puhumaan lapsille mahdollisimman paljon englantia ja kannustavat myös lapsia käyttämään keskusteluissa englantia. Suomen kielen käyttäminen on kuitenkin sallittua. Lapset puhuvatkin keskenään enimmäkseen suomea. Leikkikoulussa äidinkielenään englantia puhuvat hoitajat ovat luonnollisesti käyttäneet lasten ja vanhempienkin kanssa keskustellessaan ainoastaan englantia. (Vierailu leikkikoulussa 15.4.2010.; Tschernov 23.3.2010.)

Leikkikoululla on yleiset periaatteet kieltä ja sen käyttöä kohtaan. Näistä periaatteista keskustellaan aina vanhempien kanssa. Myös vanhempien omat toiveet huomioidaan yksilöllisiä varhaiskasvatussuunnitelmia tehtäessä. Vanhempien kanssa keskustellaan vanhempainvarteissa kerran tai kaksi vuodessa. Aina on mahdollisuus pitää keskusteluja myös useammin. Vanhempainvarteissa keskustellaan kasvatuseriaatteista, -tavoitteista sekä kasvatuksen menetelmistä. Jokaisessa keskustelussa käydään läpi myös englanninkieltä. Vanhemmat voivat itse valita kielen, jolla haluavat henkilökunnan kanssa keskustella. Keskustelut käydään kuitenkin useimmiten suomeksi, koska perheet ovat enimmäkseen suomalaisia. (Tschernov 15.6.2010.)

3.2.2 Leikkikoulussa olevien lasten haastattelut

Leikkikoululla ollessani sain tilaisuuden haastatella muutamaa lasta. Kyselin muun muassa, kuinka pitkään lapset ovat leikkikoulussa olleet, millaista siellä on, ja mitä he yleensä puuhailevat. Lapsista kuusivuotias kertoi, että on ollut leikkikoulussa jo kolme vuotta ja, että siellä on kivaa. Hänestä on parasta, kun saa nukkua ja syödä itse ruoan. Hän koki omat naulakot merkittävänä asiana. Leikkikoulussa hänen mukaansa runoiltaan englanniksi ja suomeksi, ulkoillaan ja opitaan englantia. Tärkein leikkikoulun oppi oli hänen mielestään taito olla kiltisti. Englantia opitaan laulujen ja lorujen myötä sekä leikkikoulun salissa. (Vierailu leikkikoulussa 15.4.2010; Poika 6-v 15.4.2010.)

Haastattelemistani lapsista toinen oli neljävuotias. Hän on ollut leikkikoulussa vuoden. Hän kertoi, että leikkikoulussa on hyvä olla. Siellä on aamupiiri, jota ennen siivotaan. Siellä myös piirretään, maalataan, leikitään autoilla ja vietetään lelupäiviä. Englannin oppimisesta hän kertoi, että on oppinut jo helppoja sanoja, lauluja, loruja ja arkipäiväisiä asioita, kuten säätä ja värejä. Kun kysyin, milloin hän käyttää englantia, vastaus oli: ”Vain leikkikoulussa.” Matkoilla hän ei kertomansa mukaan englantia käytä, jotta kukaan ei saa tietää hänen puhuvan kahta kieltä. Lapsella ei ollut vastausta

siihen, miksi muut eivät saisi sitä tietää. (Vierailu leikkikoulussa 15.4.2010; Poika 4-v 15.4.2010.)

Kyseinen lapsi kertoi minulle myös muutamista leikkikoulun käytännöistä. Lepohetkellä kuunnellaan satuja suomeksi tai englanniksi. Englantia käytetään erityisesti silloin, kun leikitään leikkikoulun tätien kanssa. Leikkikoulun viikon lapsi saa tuoda lellun, valita kavereita leipomiseen ja tuoda reseptin. Hänellä on myös lupa tuoda kirjoja ja valokuvia kotoa. (Vierailu leikkikoulussa 15.4.2010; Poika 4-v 15.4.2010.)

Haminan englanninkielisen leikkikoulun toiminta vastaa siis hyvin pitkälti kokemukssiani kunnallisen päiväkodin toiminnasta. Siellä vietetään aamupiirejä, syödään, nukutaan päiväunia, leikitään, askarrellaan, piirretään, vietetään juhlia ja ulkoillaan. Lapset tuntuivat viihtyvän leikkikoulussa, ja heille oli paljon virikkeitä. Tekemistä sovellettiin lasten mieltymysten ja taitojen mukaan, jolloin jokaiselle tunnuttiin löydettävän sopivaa tekemistä. (Vierailu leikkikoulussa 15.4.2010.)

4 TUTKIMUS

4.1 Tutkimusongelma

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää, miten Haminan englanninkielisen leikkikoulun käyminen vaikuttaa lasten koulun käyntiin. Erityisesti tarkoituksena on kiinnittää huomiota englannin- ja suomenkielen oppimiseen. Tutkimuskysymykseksi muotoutui seuraava: millaisia vaikutuksia Haminan englanninkielisen leikkikoulun käyneet lapset ja heidän vanhempansa kokevat leikkikoulun käymisestä olleen lasten englannin ja suomen kielen oppimisen sekä koulunkäynnistä selviytymisen kannalta? Lisäksi tutkin, mitä mieltä he olivat Haminan englanninkielisestä leikkikoulusta.

4.2 Tutkimuksen toteuttaminen

Aloitin tutkimuksen tekemisen keskustelemalla aiheesta Haminan englanninkielisen leikkikoulun vastaavan työntekijän kanssa. Puhuimme muun muassa siitä, mitä osaluokkia kyselyn tulisi käsitellä ja, mitä leikkikoulu työltä haluaa. Mietimme yhdessä myös eri keinoja toteuttaa tutkimusta. Samoja asioita käsittelemme myös ohjaavan opettajan kanssa. Keskusteluiden jälkeen ryhdyin kirjoittamaan teoriaa opinnäytetyötäni

varten. Kun teoria oli suurimmalta osalta hahmottunut, tein kyselyt lapsille ja vanhemmille.

Kyselyitä tehdessä pyrin kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että vastaajilla olisi mahdollisuus kertoa rehellisesti omista mielipiteistään ja näkemyksistään. Kysymyksistä tein selkeitä ja ne kulkivat ajallisessa järjestyksessä, jotta lasten olisi helpompi hahmottaa ja muistella aihetta. Kysymyksiä tehdessä pyrin kiinnittämään huomiota siihen, etteivät ne olisi millään tavalla johdattelevia. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2008, 185, 196, 198).

Lasten kysely (liite 1) jakautui taustatietoihin, aikaan leikkikoulussa ja koulussa. Lisäksi kyselyn lopussa oli mahdollisuus kertoa omia ajatuksia aiheesta. Alussa kartoitettiin taustatietoja, kuten lapsen ikää ja leikkikoulussa olemisen vuosia. Heiltä kyseltiin myös kotona puhuttavia sekä tuttujen ja sukulaisten käyttämiä kieliä. Lapsilta kartoitettiin myös sitä, käyttääkö lapsi englantia koulun ulkopuolella ja katseleeko hän englannin kielisiä ohjelmia ilman tekstitystä. Leikkikouluajalta lapsilta kysyttiin siitä, miten lapsi oli viihtynyt leikkikoulussa ja, kuinka englannin kieli oli siellä kehittynyt. Lapset saivat myös muistella oppimiaan leikkejä ja lauluja sekä kertoa muita muistoja leikkikoulu-ajalta. Muistelusta siirryttiin nykyiseen aikaan koulussa.

Lasten kyselyssä koulun osalta oli kysymyksiä englannin oppimisesta koulussa sekä sen osaamisesta yleensä. Lapset vastasivat myös siihen, miten leikkikoulun käyminen on vaikuttanut englannin ja suomen oppimiseen. Lapset pohtivat vaikutuksia myös yleisen pärjäämisen osalta. Lasten kyselyn lopussa oli vapaan sanan osio, jossa lapsi sai kertoa muuta mieleen tulevaa leikkikoulusta.

Vanhemmille tarkoitettu kysely (liite 2) oli jaettu taustatietoihin, lapsen aikaan leikkikoulussa ja koulussa sekä mielipiteisiin vaikutuksista. Myös vanhemmilla oli kyselyn lopussa mahdollisuus kertoa muuta mieleen tulevaa. Taustatietoihin kysyin lapsen tai lasten ikää, lapsen tai lasten puhumaan oppimisen vaihetta ja kotona puhuttavaa kieltä. Lisäksi siihen kuului lapsen tai lasten englannin käyttö koulun ulkopuolella, tuttavien puhumat kielet, leikkikoulussa olleiden perheen lasten lukumäärä ja hänen tai heidän siellä viettämät vuodet.

Vanhemmilta kysyin myös lapsen englannin ymmärtämisen ja puhumisen kehittymisestä leikkikoulun aikana sekä lapsen oppimista lauluista ja loruista. Tämän osion

avoimeen kysymykseen vanhemmat saivat muistella, millaisia lauluja, loruja tai muita on opittu. Kouluosiossa kysyin lapsen englanninkielen taidoista ja suomen kielen taidoista.

Vanhempien mielipiteitä englanninkielisestä leikkikoulusta kysyin niin vanhemman omasta kuin lapsenkin näkökulmasta. Vanhempien mielipide osiossa kysyin myös vanhempien näkemyksiä lapsen englannin ja suomen oppimisesta koulussa. Vanhemmat pohtivat myös leikkikoulun vaikutusta lapsen tai lasten yleiseen pärjäämiseen koulussa. Lopuksi heillä oli tilaisuus kertoa muuta mieleen tulevaa Haminan englanninkieliseen leikkikouluun liittyen.

Kyselyt lähetettiin leikkikoulun kautta 27 perheelle, joissa oli Haminan englanninkielisen leikkikoulun käyneitä kouluikäisiä lapsia. Kysely pyrittiin lähettämään kaikille tähän ryhmään kuuluville perheille, mutta valitettavasti muutamien osoitteet eivät olleet enää leikkikoulun tiedossa. Kyselyistä palautui lopulta 15. Kyselyiden mukana oli laitettu kirjekuoret, joissa oli minun osoite sekä postimerkki jo valmiina. Kyselyiden viimeinen palautuspäivä oli 19.4.2010. Palautuspäivä oli mainittuna saatekirjeessä (liite 3), jossa olivat kaikki ohjeet kyselyn täyttämiseksi. Kyselyt tulivat siis postitse suoraan minulle. Niistä oli määräpäivään mennessä palautunut kolmetoista ja kaksi vastausta tuli kolme päivää myöhemmin. Sain siis yhteensä viisitoista vastausta eli hieman yli puolet lähetetyistä.

4.3 Tutkimuksen analysointi

Tutkimuksessani analysoin kaikki kyselyssäni olleet osa-alueet ja otin huomioon jokaisen vastauksen. Esikouluikäinen ei varsinaisesti kuulunut kohderyhmään mutta pidin hänet mukana, koska hän on vastanneista viimeisimmäksi saanut opit englanninkielisestä leikkikoulusta. Hänen avulla pystyin vertaamaan sitä, muuttuvatko lasten käsitykset ajan kuluessa.

Vastausten saavuttua lähdin tekemään niistä aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Kokosin manuaalisesti lasten vastaukset ja aikuisten vastaukset omiksi kokonaisuuksiksi. Yhdistelin vastauksista samankaltaiset käsitteet omiksi ryhmikseen. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 115.) Tein myös vertailuja perheiden kesken, joiden avulla pyrin selvittämään perheen lasten välisiä eroja sekä perheen vanhempien ja lasten näkemyksissä olevia eroja. Tein vastauksista myös Excel-taulukoita, joiden avulla pystyin vertaile-

maan taustatietojen vaikutuksia esimerkiksi englannin oppimiseen. Vastausten kirjaaminen auttoi jäsentämään kuvaa niiden suunnasta jo kokoamisvaiheessa.

Laadullisessa tutkimuksessa aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla aineisto saadaan liitettyä teoreettisiin käsitteisiin ja tuloksia esitettäessä saadaan tuotua esiin aineistoa kuvaavat teemat. Tällaisella analyysitavalla tehdyn tutkimuksen johtopäätöksissä pyritään tuomaan näkyviin se, mitä käsiteltävät asiat merkitsevät vastaajille. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 115.) Työn analyysin ja johtopäätösten tarkoituksena on siis kuvata lasten ja vanhempien käsityksiä Haminan englanninkielisestä leikkikoulusta. Pyrkimyksenä on, että heidän mielipiteensä ja näkemyksensä tulevat työssä esiin juuri heidän tarkoittamallaan tavalla.

4.4 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on kuvata tietty ilmiö, tapahtuma tai ymmärtää ennalta määriteltyä toimintaa. Tutkittavilla tulee olla kokemusta tutkimuksen kohteesta eli tutkittavat tulee olla tarkoin valittuja. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi yhdistää käsitteitä ja sitä kautta tuottaa vastauksen tutkimustehtävään. Sisällönanalyysi koostuu tulkinnasta ja päättelystä, joiden kautta muodostetaan kuvaus tutkimuksen kohteesta. Tällaisen työn johtopäätösten tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään tutkittavan asian merkitys tutkittaville. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 87-88, 115.)

Yleinen tutkimusmenetelmien luotettavuuden käsittely tapahtuu validiteetin ja reliabiliteetin kautta. Nämä käsitteet ovat alkujaan muodostettu määrällisen tutkimuksen tarpeisiin ja sen vuoksi niiden käyttöä laadullisen tutkimuksen luotettavuuden mittareina on kritisoitu. Oleellisin tekijä laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa on aina työn sisäisen johdonmukaisuuden painottuminen. Työ arvioidaan kokonaisuutena, jonka osat tulee olla suhteessa toisiinsa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 133, 135.)

Puolistrukturoitu kyselylomake tarjosi vastaajille mahdollisuuden kertoa omista mielipiteistään ja käsityksistään (Hirsjärvi ym. 2008, 185, 196). Kysymykset olivat selkeitä ja niiden mukana oli ohjeistus kyselyyn vastaamiseksi. Aineistosta tekemäni johtopäätökset ja tulkinnat ovat loogisia ja yhteensopivia. Myös tutkimuksen eri vaiheiden tarkka kuvaaminen tuo luotettavuutta tutkimukseeni.

Jotta vastaajan oma mielipide tulee esiin, kysymykset eivät saa olla johdattelevia. Kun vastausvaihtoehdot ovat samaa tai eri mieltä on ihmisillä taipumus vastata kysymyksiin siten kuin uskovat kyselyn tekijän toivovan. (Hirsjärvi ym. 2008, 198.) Tämän vuoksi pyrin tutkimusta tehdessäni huomioimaan, että en vaikuta omilla mielipiteilläni tai ennakkokäsityksilläni vastauksiin.

Lomakkeen valmistelussa on hyvä tehdä esitutkimus, jolla lomakkeet testataan. Näin voidaan tarkistaa se, etteivät kysymykset ole johdattelevia tai epäselviä. (Hirsjärvi ym. 2008, 199.) Testasin kyselyt muutamalla tuttavalla sekä näytin sen leikkikoulun vastaavalle työntekijälle. Tarkoituksena oli, että kysymykset ovat selkeitä ja niihin on mielekästä vastata.

Kyselylomakkeet vaikuttivat toimineen suhteellisen hyvin. Avoimiin kysymyksiin oli vastattu tarkoituksen mukaisesti. Kysymykset eivät siis olleet johtaneet harhaan. Ne tuntuivat olleen selkeitä ja riittävän tarkkoja. Toisaalta monivalintakysymyksissä olisi voinut olla yhtenä vastausvaihtoehtona: *en osaa sanoa*. Lapsilta oli kysytty samoja asioita useammalla eri tavalla siksi, että lapsen todellinen mielipide saataisiin näkyviin. Osa lasten vastauksista olikin ristiriidassa keskenään. Lapset siis saattoivat pyrkiä vastaamaan siten, kuin uskoivat kyselijän tai vanhempien haluavan.

Tehdessäni koontia vastauksista kirjasin ne ylös sanatarkasti. Tällä pyrin varmistamaan, että en lähde tulkitsemaan vastauksia ja siten muuntamaan niitä erilaisiksi kuin vastaaja on tarkoittanut. Analysointivaiheessa huomioin aina, kuinka suuri osa vastanneista oli milläkin kannalla. Pidin jokaisen vastausta tasavertaisena ja huomioin myös vastaamatta jättämiset jokaisen kysymyksen kohdalla. Vastauksia varten oli myös annettu selkeät ohjeet ja muistutettu anonyymiydestä, jotta jokainen voi parhaansa mukaan kertoa omat näkemyksensä asiasta.

Tutkimuksen luotettavuuden yksi mittari on tulosten toistettavuus. Tätä on kuitenkin kritisoitu sillä perusteella, että aiheesta pitäisi olla objektiivinen tieto. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 133–134.) Ihmisten mielipiteet ja leikkikoulun toiminta sekä henkilöstö muuttuvat jatkuvasti. Tulokset eivät siis välttämättä ole toistettavissa eri aikana ja eri joukolla tehdyllä tutkimuksella, koska lähtökohdat voivat olla jo muuttuneet. Tutkimukseen vastanneiden näkemykset voivat myös muuttua ajan kuluessa.

5 TUTKIMUSTULOKSET LASTEN VASTAUKSISTA

5.1 Taustatiedot

Vastanneita lapsia oli kaikkiaan 22. Vastaajien ikäjakauma oli seuraava: nuorin oli vasta 6-vuotias eli käy vielä esikoulua ja vanhin oli jo 17-toista vuotias. Kaksi vastanneista lapsista oli 7-vuotiaita, kolme 8-vuotiaita, neljä 9-vuotiaita ja kolme 10-vuotiaita. Lisäksi vastanneista kolme oli 11-vuotiaita, yksi 12-vuotias, kolme 13-vuotiasta sekä yksi 15-vuotias.

Vastanneista lapsista yksi oli ollut leikkikoulussa ½ vuotta, kaksi oli ollut vuoden ja seitsemän lapsista oli ollut leikkikoulussa 2 vuotta. Lähes puolet eli kymmenen vastaajista oli kuitenkin ollut leikkikoulussa 3 vuotta. Vastanneissa lapsissa oli myös yksi 3 ja ½ vuotta sekä yksi 4 vuotta leikkikoulua käyneitä. Lapsista kahdeksalla oli nykyisellä luokallaan muita englanninkielisen leikkikoulun käyneitä lapsia. Vastaajista 13 ei ollut samalla luokalla englanninkielisessä leikkikoulussa olleita.

Jokaisen lapsen kotona puhuttiin pääasiallisesti suomea. Vastanneista 22 lapsesta tasan puolelle ei kukaan sukulainen tai tuttava puhunut englantia. 11 lapsista kuuli läheistensä puhumana muuta kuin suomea. Kielet, joita lapset kuulivat, vaihtelivat suuresti. Jokaisen lapsen kuulemat kielet on eroteltuna taulukkoon, josta näkee mitä kieliä kukin lapsi kuuli. Yksi lapsista ei ollut vastannut, mitä kieliä hänen kuullen puhutaan.

Taulukko 1. Lasten läheisten puhumat kielet

kieli	lapsi	lapsi	lapsi	lapsi	lapsi	lapsi	lapsi	lapsi	lapsi	lapsi
englanti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	
ruotsi						x	x	x	x	
espanja								x		
venäjä									x	x
italia									x	

Lapsista 14 kertoi käyttävänsä englantia koulun ulkopuolella. Kyllä-vastanneista neljä kertoi käyttävänsä englantia kotona. Vastaajat käyttävät kotona englantia isoveljen, äidin tai vaihto-oppilaiden kanssa. Kaksi vastanneista kertoi käyttävänsä englantia kavereiden kanssa ja yksi katsoessaan englanninkielisiä lastenohjelmia. Yksi lapsista käyttää englantia internetissä ja yksi pelatessa pelikonsolilla. Lapsista seitsemän vas-

tasi katsovansa englanninkielisiä ohjelmia ilman tekstitystä. Heistä yksi oli vastannut, että ei vielä edes osaa lukea.

5.2 Lasten näkemyksiä englanninkielisen leikkikoulun ajalta

Lapsista 19 oli vastannut, että leikkikoulussa oli ollut mukavaa, hauskaa tai kivaa. Lapset kokivat saaneensa leikkikoulusta kavereita ja muutoinkin viihtyneensä siellä hyvin. Yhdellä vastanneista oli leikkikoulusta päällimmäisenä mielessä eväiden syöminen ja toisella lelupäivä. Yksi lapsista oli vastannut, että leikkikoulussa oli pääasiassa kivaa, mutta toisinaan tyhmää. Vastaajista kaksi ei oikein muistanut, millaista siellä oli. Heistä toisen mielestä oli kulunut jo niin pitkä aika ja toinen ajatteli, että ilmeisesti leikkikoulussa oli kuitenkin ollut mukavaa.

Lapsista 21 koki oppineensa ymmärtämään englantia leikkikoulun aikana. Vain yksi vastanneista koki, että ei ollut oppinut ymmärtämään englantia. Kolme kyselyyn vastanneista ei ollut oppinut puhumaan englantia. Ei-vastanneista kaksi oli kuitenkin oppinut leikkikoulussa loruja ja lauluja. Englantia oli leikkikoulussa oppinut puhumaan 19 vastanneista. Lauluja, loruja ja muita vastaavia oli oppinut myös 19 vastanneista. Puhumaan oppineet ja lauluja tai loruja oppineet olivat kuitenkin osittain eri lapsia.

Lauluja, loruja ja muita vastaavia oppineista viisi ei muistanut, että mitä näistä olivat oppineet. Opituista lauluista ja loruista suurin osa muisti laulut Itsy Bitsy Spider, Five Little Ducks, Twinkle Twinkle Little Star, Baa Baa Black Sheep, London Bridge sekä Head, Shoulders, Knees And Toes. Lisäksi oli opittu muita lasten-, joulu-, ruoka- sekä numerolauluja. Myös viikonpäiviä, vuoden aikoja, numeroita, ruokien nimiä ja värejä sekä fraaseja oli opittu.

Leikkikoulu-osion loppuksi lapset saivat kirjoittaa muistoistaan leikkikouluun liittyen. Vastauksista nousi esiin hyviä hetkiä, kavereita, mukavia hoitajia, retkiä ja tiettyjä leluja. Retkistä nousi monesti esiin suurlähetystön vierailu ja Halloween-juhlat. Myös askartelut ja muut yhdessä tekemisen hetket olivat lapsilla mielessä.

5.3 Lasten näkemyksiä englanninkielisen leikkikoulun vaikutuksista yleiseen selviytymiseen ja englannin oppimiseen koulussa

Lasten arviot englannin osaamisesta oman ikäisiin verrattuna muodostivat seuraavanlaisen jakauman. Vastaajista neljä koki osaavansa englantia erittäin hyvin verrattuna oman ikäisiinsä. Yhdeksän koki osaavansa englantia hyvin suhteessa ikäisiinsä. Keskiarvosti englantia koki osaavansa kuusi vastaajista. Huonosti englantia koki osaavansa vastaajista yksi. Yksi vastaajista koki osaavansa erittäin huonosti englantia ikäisiinsä verrattuna. Yksi lapsista ei ollut vastannut kysymykseen, koska ei ole vielä koulussa.

Lapsista 10 vastasi englanninkielisen leikkikoulun helpottaneen tai vaikeuttaneen englannin oppimista koulussa. Kyllä-vastanneista kahdeksan oli merkinnyt kohdan helpompaa ja kaksi ei ollut merkinnyt kumpaakaan. Lapsista kuusi oli vastannut kysymykseen kieltävästi ja yksi ei osannut sanoa. Yhteen ei ollut rastitettu vastausta vaan viereen oli kirjoitettu: ”*Sujuu hyvin :)*”. Neljä ei ollut vastannut laisinkaan. Vastamatta jättäneistä kaksi oli kyselyssä kertonut, että ei vielä ole koulussa englantia tai ei vielä ole koulussa. Kaksi muuta olivat sen ikäisiä, että oletettavasti heilläkään ei vielä englantia koulussa ole.

Kysyttäessä Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisen vaikutusta englannin oppimiseen koulussa neljätoista lapsista vastasi, että sillä on ollut vaikutusta. Viisi oli vastannut, että sillä ei ole vaikutusta ja kolme oli jättänyt kyseiseen kohtaan vastamatta. Myöntävästi vastanneista lapsista viisi oli sitä mieltä, että leikkikoulun käyminen helpotti englannin aloittamista ja oppimista koulussa. Lapsista kaksi oli sitä mieltä, että vaikutukset näkyivät puhutun kielen parempana ymmärtämisenä ja yhden mielestä lausumisen helppoutena. Kaksi lapsista koki leikkikoulun ansiosta osaavansa englantia paremmin. Yhden lapsen mielestä koulussa oli englanti liian helppoa, koska osasi kaiken jo etukäteen. Kaksi lapsista koki, että leikkikoulussa opitut sanat helpottivat englannin oppimista koulussa.

Taulukko 2. Lasten iät, leikkikoulussa olemisen vuodet ja näkemykset vaikutuksista

ikä	leikkikoulussa vuotta	englanninkielisen leikkikoulun vaikutukset englannin oppimiseen
6	1	-
7	½	-
7	3	kyllä
8	3	ei
8	2	kyllä
8	2	kyllä
9	3	kyllä
9	3	kyllä
9	3	kyllä
9	1	-
10	3	ei
10	3	kyllä
10	2	kyllä
11	2	kyllä
11	3,5	kyllä
11	2	kyllä
12	4	kyllä
13	2	kyllä
13	3	kyllä
13	2 (virikeryhmässä)	ei
15	3	ei
17	3	ei

Lapsilta kysyttiin Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisen vaikutuksista englannin oppimiseen koulussa kahdella eri kysymyksellä. Kysymykset olivat: onko sinun helpompi tai vaikeampi oppia englantia koulussa, koska olet ollut englanninkielisessä leikkikoulussa sekä onko Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisellä ollut vaikutusta englannin oppimiseen koulussa. Näiden kysymysten välillä ilmeni ristiriita osassa lasten vastauksia. Vastaajista kolme oli vastannut kysymykseen vaikutuksista kyllä, mutta kysymykseen helpommasta tai vaikeammasta ei. Kysymykseen vaikutuksista ei-vastanneista yksi oli vastannut helpompi tai vaikeampi-kysymykseen kyllä.

Lapsista viisi koki englanninkielisen leikkikoulun käymisen vaikuttaneen suomen oppimiseen koulussa. He olivat kirjoittaneet vaikutuksista, että sanavarasto karttunut ja oppiminen tuntuu nopealta ja helpommalta. Yksi myöntävästi vastanneista ei osannut perustella. Lapsista kaksi oli jättänyt vastaamatta ja viisitoista oli vastannut, että ei ole ollut vaikutusta suomen oppimiseen.

Kysymys leikkikoulun vaikutuksista yleiseen pärjäämiseen koulussa jakoi vastaajien mielipiteet kahtia. Kymmenen oli vastannut, että leikkikoulun käymisellä ei ole ollut vaikutusta yleiseen pärjäämiseen koulussa ja kymmenen, että on ollut vaikutusta. Lapsista kaksi oli jättänyt vastaamatta. Kyllä-vastanneista kuusi oli kirjoittanut, että yleiseen pärjäämiseen koulussa vaikuttavat englannin osaaminen ennalta sekä siitä johtuva helppous oppia ja käyttää englantia. Lapsista viisi kokivat myös leikkikoulussa opettettujen käytöstopojen ja sosiaalisten taitojen, kuten veitsellä ja haarukalla syömissen, ryhmässä ja jonossa toimimistaitojen sekä hiljaa olemisen, vaikuttavan yleiseen pärjäämiseen koulussa. Yhdestä vastaajasta leikkikoulun käyminen on vaikuttanut kouluun siten, että hän tietää sen ansiosta vähän enemmän.

5.4 Lasten vapaa sana englanninkieliseen leikkikouluun liittyen

Kyselyn lopussa oli vapaan sanan osio, johon pyysin lapsia kirjoittamaan muuta mielen tulevaa Haminan englanninkieliseen leikkikouluun liittyen. Yhdeksän vastanneista ei kirjoittanut mitään viimeiseen kohtaan tai kirjoittivat, että ei tule. Muiden kirjoituksissa oli paljon terveisiä leikkikoulun työntekijöille. Kysymykseen tuli myös paljon muisteluja tapahtumista ja kavereista leikkikoulussa. Lapset muistelivat myös leikkikoulussa oppimiaan asioita.

Lopussa tuli myös ilmi, että Haminassa on yhdellä ensimmäisellä luokalla englannin opetusta tunti viikossa. Yhdessä vastauksessa oli, että vaikutukset nähdään sitten, kun englantia koulussa alkaa. Lapset olivat kirjoittaneet leikkikoulun olleen kiva paikka. Yksi vastaajista oli myös lisännyt loppuun suosittelevansa leikkikoulua.

5.5 Yhteenveto lasten vastauksista

Vastanneista lapsista 19 mielestä leikkikoulu oli ollut hyvä paikka ja yhden mielestä sekä hyvä että huono. Kaksi ei muistanut, millaista siellä oli olla. Lapsista 21 oppi ymmärtämään englantia leikkikoulussa ja heistä 19 myös puhumaan sitä. Lasten arviot englannin osaamisesta ikäisiinsä verrattuna jakautuivat siten, että 13 osasi englantia hyvin tai erittäin hyvin. Kuusi osasi englantia mielestään keskiverrosta ja kaksi keskiverrota huonommin.

Lapsista 14 mielestä leikkikoulu oli helpottanut englannin oppimista koulussa. Viiden lapsen mielestä sillä ei ollut vaikutusta asiaan. Leikkikoulun vaikutuksesta kahdeksan

lapsen mielestä englannin oppiminen koulussa oli helpompaa ja kuuden mielestä ei. Leikkikoulun vaikutukset yleiseen pärjäämiseen jakoi lapset puoliksi kahta vastaamatta jättänyttä lukuun ottamatta.

6 TUTKIMUSTULOKSET VANHEMPIEN VASTAUKSISTA

6.1 Vanhemmilta kysytyt taustatiedot

Vanhemmille tarkoitettuihin kyselyihin sain vastaukset 15 perheestä. Vastaukset käsitelivät yhteensä 22 lasta ja ikäjakauma oli sama kuin vastanneilla lapsilla. Vanhempien vastaukset koskivat nimenomaan niitä lapsia, jotka olivat lasten kyselyyn vastanneet. Ainuttakaan vastausta ei tullut, johon olisi vastannut vain lapsi tai aikuinen. Perheitä, joista yksi lapsi oli käynyt leikkikoulun, oli vastannut kyselyyn yhdeksän. Kaksi lapsisia perheitä kyselyyn oli osallistunut viisi ja kolme lapsisia yksi.

Lapsista yksi oli ollut leikkikoulussa ½ vuotta, kaksi vuoden ja seitsemän 2 vuotta. Enemmistö lapsista eli kymmenen oli leikkikoulussa ollut 3 vuotta. Yksi lapsi oli viettänyt 4 vuotta ja pisimpään ollut lapsi 4 ja ½ vuotta leikkikoulussa.

Vastanneiden perheiden lapsista suurin osa oli oppinut puhumaan yhden ja kahden ikävuoden välillä. Lapsista kaksi oli oppinut puhumaan alle 1-vuotiaana, kuusi oli oppinut puhumaan vuoden ikäisenä, 12 kaksivuotiaana ja yksi kolmevuotiaana. Yksi vanhemmista ei muistanut, minkä ikäisenä lapsi oli oppinut puhumaan.

Jokaisessa perheessä puhutaan vanhempien vastausten mukaan suomea, joista kahdessa lisäksi muuta kieltä. Näistä kahdesta toisessa puhutaan suomen lisäksi englantia ja ruotsia sekä toisessa vieraiden kanssa englantia. Vanhempien näkemykset siitä, puhuuko joku tuttava tai sukulainen muuta kuin suomea lasten kuulleen jakautuivat aika tavalla puoliksi. Vanhemmista seitsemän vastasi, että tuttavat tai sukulaiset eivät käytä lapsen kuullen muuta kieltä kuin suomea. Kahdeksasta kyllä-vastanneesta kolme kertoi lasten kuulevan suomen lisäksi englantia. Yksi kertoi lapselle puhuttavan venäjää, yksi englantia ja espanjaa, yksi englantia ja ruotsia ja yksi englantia, italiaa, venäjää ja ruotsia.

Seitsemän perheen vanhempien mielestä lapset eivät käytä englantia muualla kuin koulussa. Kahdeksan mielestä lapset käyttivät englantia koulun ulkopuolella. Perheistä

viidessä lapset käyttävät englantia matkoilla. Yksittäisissä perheissä englantia lapset käyttivät kavereiden kanssa, vähän kotona, pelatessa, ulkomaalaisten vieraiden kanssa tai vaihto-oppilaiden kanssa.

Lasten tämän hetkisiä englanninkielen taitoja vanhemmista kaksi kuvaili hyväksi, kolme kohtalaiseksi, kolme keskivertoiseksi, neljä erinomaiseksi, kaksi orastavaksi ja kaksi ikäistään paremmaksi. Kaksi vanhemmista oli sitä mieltä, että lasten englanti ei ollut vahva. Vastanneista kolme oli vastannut, että lapsella ei ole englantia ja yksi ei ollut vastannut laisinkaan.

Lasten tämän hetkisestä englannista yksi vanhemmista oli kirjoittanut myös, että lapsen on helpompi kasvattaa sanavarastoaan verrattuna muihin. Yhden mielestä sanat jäävät lapsille hyvin mieleen ja englannin opiskelu on helppoa. Yksi vanhemmista oli huomannut myös sen, että lapsi selkeästi ymmärtäisi enemmän englantia kuin osaisi itse käyttää. Yhdellä lapsella vanhempi arvioi lukihäiriön vaikeuttavan kielen oppimista ja yksi koki lapsen unohtaneen englannin, koska sitä ei ole paljoa käytetty.

Lasten suomen kielen taitoja vanhemmista kahdeksan piti hyvänä, yksi erittäin hyvänä, kolme erinomaisena, kaksi keskivertoa parempana ja kaksi kohtalaisena. Kahden vanhemman mielestä lasten suomen kieli oli hyvin hallussa ja yhden mielestä lapsella oli suuri sanavarasto. Kahden vanhemman mielestä lasten suomen kielen taidot olivat samanlaiset, kuin ei leikkikoulua käyneillä lasten kavereilla. Yksi vanhemmista ei ollut vastannut kysymykseen.

6.2 Vanhempien näkemykset lasten leikkikoulun ajasta

Vanhempien mielestä lapsista 21 oli oppinut ymmärtämään englantia leikkikoulussa ollessaan. Vain yksi oli vastannut, että lapsi ei ollut oppinut ymmärtämään englantia. Puhumaan oppineita oli sitten vähän pienempi määrä. Vanhempien mielestä lapsista 16 oli oppinut puhumaan englantia, kun taas lapsista 6 ei ollut oppinut. Lauluja, loruja ja muita vastaavia kertoivat vanhemmat jokaisen lapsen oppineen.

Vanhempien vastauksissa nousi esiin lähes samat laulut ja lorut kuin lasten vastauksissa. Monesti tulivat esiin fraasit, vuoden ajat, ruuat, eläimet ja muut vastaavat. Vanhemmat muistivat lasten tapaan lauluista erityisesti The Itsy Bitsy Spider, Five Little Ducks, Twinkle Twinkle Little Star ja London Bridge. Vanhemmat olivat kokeneet

englanninkielisen opettajan olleen aktiivinen ja innostava laululeikkien ja lorujen opettaja. Vanhempien listat olivat pitkiä, vaikkakin osa totesi laulujen ja lorujen jo unohtuneen.

6.3 Vanhempien näkemykset englanninkielisen leikkikoulun vaikutuksista lasten koulunkäyntiin

Viidentoista lapsen vanhemmat olivat sitä mieltä, että leikkikoulun käymisellä oli ollut vaikutusta lapsen englannin oppimiseen koulussa. Kolmen lapsen kohdalla vanhempien mielestä vaikutusta ei ollut. Vastaajista kolme oli kirjoittanut, että lapsi ei ole vielä koulussa tai hänellä ei ollut vielä englantia oppiaineena. Yksi vanhemmista oli vastannut, että ei voi erotella leikkikoulua muista lapsen englannin oppimiseen vaikuttaneista tekijöistä, kuten syntymämaasta ja muualta opitusta englannista.

12 vastauksessa vanhempien mielestä leikkikoulu oli vaikuttanut lapsen tai lasten englannin kielen oppimiseen koulussa siten, että englannin aloittaminen ja sen käyttäminen oli helppoa. Kieli oli tuttua ja mukavaa, jolloin lapset rohkeasti käyttivät sitä. Kolmen mielestä myös lapselle mieleen jääneet asiat, kuten sanat, helpottivat toisten vanhempien mielestä englantia koulussa. Kolme vanhemmista koki myös lapsen ääntämisen tulevan luonnollisesti. Vanhemmista jotkut odottivat vielä lapsen englannin alkamista, jolloin vaikutusten toivottiin näkyvän. Yksi vanhemmista kirjoitti, että olisi toivonut leikkikoululla olleen enemmän positiivista vaikutusta. Toisaalta hän myös pohti, että lapsen lukihäiriöllä oli varmasti ollut vaikutusta asiaan.

17 lapsesta vanhemmat olivat sitä mieltä, että leikkikoululla ei ollut vaikutusta suomen kielen oppimiseen koulussa. Neljä lapsella vaikutusta koettiin olleen. Kyllä-vastanneiden mielestä lapsen kieli on rikasta ja sanavarasto laaja. Vanhemmat toivat myös esiin leikkikoulussa kuunneltujen tarinoiden ja laulujen merkitystä kielellisten taitojen kehittäjänä. Yksi lapsi ei ollut vielä koulussa, joten hänen osaltaan oli jätetty vastaamatta.

Leikkikoulu oli vanhempien mielestä vaikuttanut kuuden lapsen yleiseen pärjäämiseen koulussa. Heidän mielestään lapset olivat sosiaalisempia ja avarakatseisempia. Vanhempien mielestä lapset olivat oppineet leikkikoulussa hyviä tapoja, jotka auttavat koulussa. Heistä lasten rohkeus käyttää vierasta kieltä vaikutti myös yleiseen pärjäämiseen, kuten innokkuus kielen oppimista kohtaan. Vanhemmat eivät osanneet viiden

lapsen osalta sanoa tai eivät olleet vastanneet lainkaan kysymykseen leikkikoulun vaikutuksista lapsen yleiseen pärjämiseen koulussa.

Lapsista kahdeksan kohdalla vanhemmat eivät olleet nähneet vaikutuksia yleiseen pärjämiseen. Nuorimman lapsen kohdalla oli jätetty vastaamatta, koska lapsi menee kouluun vasta seuraavana vuonna. Yhden lapsen kohdalta oli vastattu kyllä ja ei. Kyseisen vanhemman mielestä lapsen sosiaaliset taidot kehittyivät leikkikoulun aikana, mutta toisaalta ei voinut määrittellä, oliko se puhtaasti leikkikoulun vaikutusta. Samaan suuntaan kallistui vastaamatta jättänyt vanhempi. Hän koki, että englanninkielistä leikkikoulua ja sen vaikutuksia ei pystynyt erottelemaan muista lapseen vaikuttaneista tekijöistä.

6.4 Vanhempien mielipiteet englanninkielisestä leikkikoulusta

Kysyin vanhempien mielipiteitä Haminan englanninkielisestä leikkikoulusta kahdelta eri kannalta, lapsen ja vanhemman. Lasten kannalta vanhemmat näkivät leikkikoulun hyvin myönteisenä, erityisesti kielitaitoa kehittävänä ja monipuolisena paikkana. Vanhempien ajatuksista nousi esiin, että heistä lapsen on helpompi aloittaa englannin opiskelu koulussa leikkikoulun jälkeen. Leikkikoulussa lapsen koettiin oppineen kuuntelemaan, ääntämään ja rohkeasti käyttämään englantia. Lasten sanavaraston koettiin kehittyneen leikkikoulussa. Yksi vanhemmista korosti myös englannin kulttuurin oppimista tärkeänä asiana. Vanhemmista yksi koki, että leikkikoulun virikeryhmästä ei ollut lapselle erityistä hyötyä. Vanhemmista yksi kirjoitti lapsen loppuaikoina sekoittaneen englantia ja suomea lauseissa, kun taas toisesta lapsi erotteli kielet selkeästi toisistaan.

Vanhemmat vastasivat suurelta osin myönteisesti siihen, mitä mieltä olivat Haminan englanninkielisestä leikkikoulusta vanhempana. Heistä vaihtoehtoinen hoitopaikka oli hyvä asia. Vastauksista tuli esiin, että leikkikoulu oli mukava ja turvallinen paikka lapselle. Vanhemmat näkivät sen monipuolisena ja kokivat siellä vallitsevan hyvän ja mukavan ilmapiirin. Siellä lapsille on mielekästä toimintaa ja samalla lapsi oppii vähintään sen, että maailmassa on muitakin kieliä kuin suomi. Yksi vanhemmista kirjoitti, että oli ollut mukavaa huomata, kuinka lapsi omaksui jo nuorena toisen kielen. Myös leikkikoulussa lapsille asetettuja rajoja muisteltiin hyvällä mielellä.

Vanhemmista erilaiset juhlat ja vuodenajat huomioitiin leikkikoulussa hyvin. Myös askartelut ja retket olivat heistä mukavia ja monipuolisia. Ohjaajat nähtiinkin idearik- kaina ja luotettavina. Vanhempien mielestä ohjaajat olivat tasavertaisia ja oikeuden mukaisia lapsia kohtaan. Vanhemmat kokivat, että heidät on pidetty hyvin ajan tasalla. He kokivat päässeensä hyvin mukaan leikkikoulun toiminnan suunnitteluun ja toteut- tamiseen.

Leikkikoulun ja lapsiryhmän koosta oli erilaisia mielipiteitä. Yhdestä ryhmät olivat sopivan kokoisia, toisesta liian suuria. Toisina vuosina leikkikoulusta oli puuttunut englanninkielinen lastentarhanopettaja, jota vanhemmat olisivat kaivanneet. Yksi van- hemmista koki, että leikkikoululla oli turhia kaavamaisuuksia.

6.5 Vanhempien vapaasana englanninkieliseen leikkikouluun liittyen

Lasten tavoin vanhemmille oli jäänyt paljon hyviä muistoja leikkikoulusta. Monet vanhemmista olivat myös kirjoitelleet loppuun terveisiä leikkikoulun työntekijöille. Monet kirjoittivat leikkikoulun olleen lapsen paras hoitopaikka. Toimintaa ja tapah- tumia oli paljon, lasten ehdoilla toteutettuna. Lapsille oli Englanti tullut tutuksi ja he olivat saaneet leikkikoulusta paljon kavereita. Vanhemmista yksi muisteli myös itse kerranneensa Englantia lasta tuodessaan ja koki sen hyvin positiivisena asiana.

Opettajien sitoutuneisuus oli ollut vanhemmille tärkeä tekijä. Yksi vanhemmista kir- joitti, että hänestä leikkikoululla pitäisi vieläkin olla mahdollisuus esikoulun käymi- seen. Yksi vanhemmista oli kokenut jotkin pedagogiset käytännöt vähän epäilyttävinä (jäähypenkki) ja henkilökunnan roolituksen vääränlaisena, mutta oli kuitenkin tyyty- väinen leikkikouluun. Monet vanhemmista kirjoittivat suositelleensa leikkikoulua.

6.6 Yhteenveto vanhempien vastauksista

Vanhempien mielestä lapsista 21 oppi ymmärtämään ja 16 puhumaan Englantia eng- lanninkielisessä leikkikoulussa. Vanhempien mielestä englanninkielisellä leikkikou- lulla oli vaikutusta 15 lapsen Englannin oppimiseen koulussa. Vanhemmista kolme ei ollut vaikutuksia huomannut. Vanhemmista 17 oli sitä mieltä, että leikkikoulu ei ollut vaikuttanut lasten suomen oppimiseen koulussa. Puolestaan neljän mielestä vaikutuk- sia suomen kielen oppimiseen oli selvästi havaittavissa. Kysymykseen leikkikoulun vaikutuksesta yleiseen pärjäämiseen koulussa vanhemmista kuusi ei osannut sanoa tai

oli jättänyt vastaamatta ja yksi oli vastannut kyllä ja ei. Vanhemmista kahdeksan oli sitä mieltä, että leikkikoululla ei ollut vaikutusta ja kuuden mielestä oli.

Vanhemmat kokivat leikkikoulun olleen lapsille hyvä paikka. Lasten kannalta leikkikoulu nähtiin myönteisenä, monipuolisena ja kielitaitoa sekä sosiaalisia taitoja kehittäväenä hoitopaikkana. Vanhempien mielestä leikkikoulu oli myös vanhempien näkökulmasta hyvä paikka. He kokivat leikkikoulun mukavaksi, turvalliseksi ja monipuoliseksi. Heidät pidettiin hyvin ajan tasalla ja annettiin mahdollisuus osallistua leikkikoulun toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

7 VASTAUSTEN EROT JA YHTÄLÄISYYDET

Sekä perheiden lasten että lasten ja vanhempien vastaukset olivat pääasiassa toisiaan vastaavia. Joitakin yksittäisiä eroja kuitenkin löytyi niin saman perheen lasten vastauksista kuin lasten ja aikuisten väliltä. Kyselyyn vastanneissa oli yksi perhe, jossa lapsen ja vanhemman vastauksissa ei ollut laisinkaan eroja.

Englannin puhumaan oppiminen leikkikoulun aikana toi eroja neljään perheeseen. Kahdessa perheessä erot olivat lasten välillä. Molemmissa perheissä vanhempi lapsista oli oppinut puhumaan englantia mutta nuorempi ei. Tästä niin lapset kuin vastannut vanhempi tai vanhemmat olivat samaa mieltä. Kahdessa perheessä lapsi tai lapset olivat mielestään oppineet puhumaan englantia leikkikoulussa, mutta vanhemmista lapset eivät olleet oppineet.

Lapsen oppimista lauluista, loruista ja muista vastaavista eroja löytyi kahden vastanneen perheen sisältä. Molemmissa lapsi tai lapset olivat sitä mieltä, että eivät olleet oppineet lauluja, loruja tai vastaavia. Puolestaan vanhemmat olivat sitä mieltä, että näitä on opittu. Molempien perheiden vanhempien vastauksissa oli myös lueteltu, mitä lauluja ja loruja lapset olivat oppineet.

Leikkikoulun vaikutukset yleiseen pärjäämiseen koulussa nosti myös esiin eroja lasten ja vanhempien vastauksissa. Tämä kysymys toi eroja myös saman perheen välille. Vanhemmista kaksi oli vastannut leikkikoulun käymisen vaikuttavan lapsen tai lasten yleiseen pärjäämiseen koulussa. Molemmista perheistä yksi lapsista koki, että leikkikoululla ei ollut vaikutusta yleiseen pärjäämiseen. Vanhemmista kolme oli vastannut, että leikkikoulu ei vaikuttanut lapsen tai lasten pärjäämiseen koulussa. Heidän

lapset olivat puolestaan vastanneet leikkikoululla olleen muun muassa vaikutusta kielen tai käyttäytymisen oppimisen kannalta. Yhdessä perheessä myös lasten vastaukset jakautuivat. Vanhempi tai vanhemmat olivat vastanneet, että leikkikoululla ei ollut vaikutusta lasten yleiseen pärjäämiseen. Kuitenkin kyseisen perheen lapset olivat vastanneet molempia.

Myös leikkikoulun vaikutukset suomen kielen oppimiseen koulussa jakoi samojen perheiden lasten ja vanhempien mielipiteitä. Kolmessa perheessä, joissa vanhemmista leikkikoululla oli ollut vaikutusta lapsen suomen oppimiseen, ei lapsista sillä ollut merkitystä. Yhdessä näistä perheistä lasten mielipiteet jakautuivat siten, että lapsista yksi oli vaikutusten kannalla ja kahden mielestä vaikutuksia ei ollut. Perheistä kahdessa vanhemmista vaikutuksia ei ollut, mutta lapsista oli. Myös näistä vastauksista toisessa perheessä lasten mielipiteet jakautuivat, toinen vaikutusten kannalle ja toinen ei niitä havainnut.

Leikkikoulun vaikutukset englannin oppimiseen koulussa jakoi mielipiteitä neljässä perheessä. Yhdessä perheessä lapsista kummankaan mielestä leikkikoululla ei ollut vaikutusta englannin oppimiseen koulussa vaikka vanhemmista nuoremmalle lapselle sillä oli ollut vaikutusta. Toisessa perheessä vanhemmista leikkikoulu vaikutti jokaisen perheen lapsen englannin oppimiseen koulussa. Tämän perheen lapsista kaksi vanhinta oli eri mieltä ja nuorin samaa mieltä vastanneen vanhemman kanssa. Kolme lapsista koki vaikutusta englannin oppimiseen olleen, mutta heistä yhden vanhemmat eivät osanneet erotella leikkikoulua lapsen englannin oppimiseen vaikuttaneista muista tekijöistä ja kahden muun lapsen vanhemmista vaikutusta ei ollut.

8 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää Haminan englanninkielisen leikkikoulun vaikutuksia kouluikäisten lasten koulun käymiseen. Erityisenä huomion kohteena oli englannin ja suomen kielen oppiminen. Lisäksi pyrin selvittämään heidän mielipiteitään Haminan englanninkielisestä leikkikoulusta. Tutkimuskysymyksiini hain vastauksia lähettämällä kyselyt Haminan englanninkielisen leikkikoulun käyneille lapsille, jotka ovat nyt suurimmaksi osaksi kouluikäisiä, sekä heidän vanhemmilleen. Leikkikoulu toivoi saavansa opinnäytetyöni avulla vahvistusta sille, että leikkikoulu on hyvä vaihtoehto kunnalliselle päivähoidolle ja sen avulla lapset voivat omaksua englanninkieltä

jo nuorina. Opinnäytetyön avulla voidaan kehittää leikkikoulun toimintaa ja markkinoida sitä niin kaupungille kuin hoitopaikkaa etsiville perheille.

Tutkimus on toteutettu vuosien 2009–2010 välisenä aikana. Tutkimuksen aineisto koostuu lasten ja vanhempien vastauksista heille lähetettyyn kyselyyn. Teoriaosuus rakentuu lapsen kielenkehityksen avaamisesta eri näkökulmista ja Haminan englanninkielisen leikkikoulun toiminnasta ja historiasta. Teorian tarkoituksena on avata lapsen kielen kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä, erityisesti vieraan kielen oppimiseen liittyen. Lisäksi pyrin tuomaan esille leikkikoulun historiaa sekä toimintaa nykypäivänä.

Vanhempien vastaukset olivat hyvin samankaltaisia, vaikkakin joitakin eroja. Lapset vastasivat enimmäkseen aikuisten kanssa samoin, mutta myös perheiden sisällä oli mielipide-eroja. Toisaalta nämä erot kertoivat siitä, että todennäköisesti lapsi on todella saanut vastata omien näkemystensä mukaan ilman vanhempien vaikutusta. Osan lasten vastauksista oli kirjoittanut vanhempi. Useimmiten kyse oli nuoresta lapsesta, joka ei vielä välttämättä osaa itse kirjoittaa. Toisaalta vanhempien kirjoittamat vastaukset voivat olla heidän omiaan eivätkä lapsen, jolle kysely oli tarkoitettu. Vanhempi on voinut myös muutoin vaikuttaa lapsen vastauksiin.

Yleisesti ottaen lapset ja vanhemmat pitivät leikkikoulua hyvänä ja lapsen kasvua tukevana hoitopaikkana. Suurimmaksi osaksi lasten kielen kehityksessä ja oppimisessa ei oltu huomattu suuria vaikeuksia. Yksi vastanneista vanhemmista kirjoitti lapsella olevan lukihäiriö, joka on todennäköisesti periytynyt äidiltä. Vanhempi koki, että lapsen kielenkehityksen ongelmat ovat todennäköisemmin johtuneet tästä kuin leikkikoulusta.

Lapset olivat suurimmaksi osaksi omaksuneet hyvin englantia. Erityisesti laulut ja lorut olivat jääneet englanniksi mieleen. Koska englantia jää leikkikoulun jälkeen toisilla jopa kolmeksi vuodeksi, koki osa vanhemmista englannin jossain määrin unohtuvan. Toiset lapset olivat kuitenkin saaneet käydä vielä esikoulun englanninkielisessä leikkikoulussa ja toisilla englantia on jo ensimmäisellä luokalla tunti viikossa. Nämä lapset ovat vastausten perusteella saaneet hyvin säilytettyä oppimansa asiat leikkikoulusta. Toisten lasten kielitaitoa on leikkikoulun jälkeen pidetty aktiivisesti yllä matkoilla, ulkomaalaisten vieraiden kanssa ja kotona harjoittelemalla.

Taulukossa 2 on koottuna lasten iät, vuodet leikkikoulussa ja näkemys siitä, oliko englanninkielisellä leikkikoululla vaikutusta englannin oppimiseen koulussa. Taulukosta tulee ilmi, että lapsen tämän hetkinen ikä tai leikkikoulussa oltujen vuosien määrä eivät suoranaisesti näyttäisi korreloituvan englannin oppimiseen leikkikoulun aikana. Leikkikoulun vastaavan työntekijän näkemys oli, että neljävuotiaana leikkikouluun tuleva lapsi voi vuoden aikana oppia yhtä paljon englantia kuin leikkikoulun jo varhain aloittanut lapsi (Tschernov 23.3.2010).

Toiset vanhemmista kokivat, että leikkikoulu on tukenut lapsen suomen kielen kehittymistä. Sen arveltiin vaikuttavan muun muassa sanavarastoon sekä oppimisen helpouteen ja nopeuteen. Hassisen (2005, 49–50) tutkimusten mukaan kahta kieltä omaksuva lapsi yhdistää ja vaihtaa kielien koodeja. Tämä rikastuttaa lapsen kielen käyttöä. Vaikka lapsi ei puhuisi kahta päivittäin kuulemaansa kieltä, ne kehittävät hänen kieli-kykyään. Kyselyyn vastanneista vanhemmista monet kuitenkin kokivat, että leikkikoululla ei ole ollut vaikutuksia lapsen suomen kielen oppimiseen.

Vastausten perusteella englanninkielinen leikkikoulu on lapsen kielen kehitystä ja kouluvalmiuksia edistävä paikka. Lapset ja vanhemmat kokivat leikkikoulun antaneen lapsille kielen kehittymisen lisäksi itsevarmuutta ja kannustusta. Lapsille oli leikkikoulussa opetettu kielen ohella hyviä käytöstapoja ja heidät oli tutustutettu toiseen kulttuuriin. Tämän ansiosta lasten koettiin pärjäävän paremmin koulussa ja olevan suvaitsevaisempia erilaisuutta kohtaan. Hassisen (2005, 49–50) tutkimuksessa kaksikieliset lapset vaikuttivat olevan suvaitsevaisempia ja ymmärtäväisempiä toisia kohtaan. Tutkimuksessa kaksikieliset lapset olivat myös avoimia oppimaan ja kokeilemaan uusia asioita.

Tutkimuksen tulokset kertovat leikkikoulun vaikuttavuudesta. Tutkimukseen osallistuneista lapsista lähes kaikille leikkikoulun on vastausten perusteella ollut hyvä ja kasvua tukeva paikka. Kuitenkin tulee muistaa, että lapset kehittyvät yksilöllisesti. Se mikä sopii toiselle, ei automaattisesti sovi toiselle.

Jatkotutkimuksena voisi tehdä myöhemmin tai toisella paikkakunnalla vertailevan tutkimuksen aiheesta. Myös englanninkielisen leikkikoulun käyneiden näkemykset aikuisena voisivat olla tutkimuksen arvoinen asia. Kasvamisen ja elämäkokemuksen myötä lapsuuden tekijät, kuten leikkikoulu, nähdään kuitenkin toisenlaisessa valossa kuin lapsena.

LÄHTEET

- Baby & Child – All Your Questions Answered. Hamlyn Octopus an imprint of Octopus Publishing Group Ltd 2005. Suomentanut Paajanen, A. 2006. Vauvasta leikkikäiseksi. Kysymyksiä ja vastauksia lastenhoidosta. Kiina: Gummerus.
- Edelenbos, P. & Johnstone, R. & Kubanek, A. 2006. The main pedagogical principles underlying the teaching of languages to very young learners. Saatavissa: http://ec.europa.eu/education/policies/lang/doc/young_en.pdf. [viitattu 15.6.2010].
- Englanninkielinen leikkikoulu aloittaa Haminassa – Ensi päivästä lähtien tungosta. Etelä-Suomi 14.1.1973.
- Englanninkielisessä leikkikoulussa toimintaa. Haminan Seutu 11/2002.
- Englantia opitaan leikin lomassa. Syksy 1986.
- Erasmie, T. 1969. Lapsen kielellinen kehitys. Tapiola: Oy Weilin+Göös Ab:n kirjapaino.
- Haminan leikkikoulut saavat avustuksensa. Kymen Sanomat 5.12.1991.
- Happy Birthday! Haminassa leikitty englanniksi 20 vuotta. Lähiuutiset 19.3.1993.
- Hartiala, A.K. 2002. Vieraskielistä eli CLIL-toimintaa suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Stakes aiheita 15/2002.
- Hassinen, S. 2005. Lapsesta kasvaa kaksikielinen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Henkilökunta. Haminan Englanninkielinen Leikkikoulu ry – The English Play School of Hamina. Saatavissa: <http://leikkikoulu.webs.com/henkilot.htm>. [viitattu 15.4.2010].
- Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Historia. Haminan Englanninkielinen Leikkikoulu ry – The English Play School of Hamina. Saatavissa: <http://leikkikoulu.webs.com/historia.htm>. [viitattu 13.1.2010].

Kuinka tukea lapsen kasvua kaksikieliseksi? 2.7.2008. Saatavissa: <http://varttua.stakes.fi/FI/Sisallot/monikulttuurisuus/kaksikielisyys/index.htm>. [viitattu 15.6.2010].

Kuntien karsinta lopettaa leikkikoulut. 14.11.1991.

Laurén, C. 2008. Varhain monikieliseksi. Kielen oppimisen teoriaa ja käytäntöä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Leikkikoulu muutti. Kymen Sanomat 30.8.1977.

Leikkikoulujen toiminta uhkaa loppua Haminassa. 14.11.1991.

Leikkikoulutoiminta. Espoon englanninkielinen leikkikoulu. Saatavissa: <http://www.saunalahti.fi/eel/toiminta.htm>. [viitattu 15.6.2010].

Leiritieltä rahaa leikkikouluille. Kymen Sanomat 19.2.1992.

Lyytinen, P. & Korhonen, M. & Lyytinen, H. (toim.) 1995. Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. Porvoo: WSOY.

Lyytinen, P. 2002. Varhainen kielen oppiminen ja sen tukeminen. Lastentarha-Varhaiskasvatuksen ammattilehti 1/2002.

MOT Kielitoimiston sanakirja 2.0. Saatavissa: <http://mot.kielikone.fi.xhalax-ng.kyamk.fi:2048/mot/kyamk/netmot.exe?motportal=80>. [viitattu 15.6.2010].

Osapäivähoitoa englanninkielisessä leikkikoulussa. Kymen Sanomat 12.9.1997.

Poika 6-vuotias. Haastattelu 15.4.2010. Hamina: Haminan englanninkielinen leikkikoulu.

Poika 4-vuotias. Haastattelu 15.4.2010. Hamina: Haminan englanninkielinen leikkikoulu.

Poulin-Dubois, D. & Goodz, N. 2001. Language differentiation in bilingual infants – Evidence from babbling. Teoksessa C. Cenoz & F. Genesee (toim.) Trends in Bilingual Acquisition. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. Saatavissa: <http://site.ebrary.com.xhalax-ng.kyamk.fi:2048/lib/kyam/docDetail.action?docID=10073644>. [viitattu 25.5.2010].

Reunamo, J. 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus. Erilaisia tapoja suhtautua muutokseen. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Tschernov, Anna. Haastattelu 23.3.2010, 15.6.2010. Hamina.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummeruksen Kirjapaino Oy.

Vierailu 15.4.2010. Hamina: Haminan englanninkielinen leikkikoulu.

Vilén, M. & Vihunen, R. & Vartiainen, T. & Sivén, T. & Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2006. Lapsuus. Erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Welcome to the English playschool of Hamina!-esite. Haminan englanninkielinen leikkikoulu ry.

Yleistä. Haminan Englanninkielinen Leikkikoulu ry – The English Play School of Hamina. Saatavissa: <http://leikkikoulu.webs.com/yleista.htm>. [viitattu 15.6.2010].

Kysely Haminan englanninkielisen leikkikoulun käyneelle lapselle

Ohjeistus

Kyselylomakkeessa on avoimia sekä kyllä/ei-kysymyksiä. Vastaa kysymyksiin mahdollisuuksien mukaan. Esimerkiksi mikäli sinulla ei ole vielä koulussa englantia, jätä kyseinen kohta auki. Jos vastauksesi ei mahdu sille varatulle viivalle, voit jatkaa sitä paperin kääntöpuolelle. Toivon, että vastaat kyselyyn oman mielipiteesi mukaisesti.

Taustaa

- Minkä ikäinen olet?

- Montako vuotta olit Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa?

- Mitä kieltä tai kieliä kotonanne puhutaan?

- Käytätkö englantia muualla kuin koulussa? Jos, niin missä?

kyllä   en

- Katsotko englanninkielisiä ohjelmia ilman tekstitystä?

kyllä   en

- Puhuuko joku sukulaisistasi tai muista tutuistasi jotakin muuta kieltä kuin suomea? Jos puhuu, niin mitä kieltä?

kyllä   en

Leikkikoulussa

- Millaista sinusta oli olla Haminan englanninkielisestä leikkikoulusta?

- Opitko ymmärtämään englantia ollessasi Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa?

kyllä   en

- Opitko puhumaan englantia ollessasi Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa?

kyllä   en

- Opitko englanninkielisiä lauluja, loruja tai muita vastaavia Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa? Jos on, niin millaisia?

kyllä   en

- Millaisia muistoja sinulla on leikkikoulusta?

Koulussa

- Onko sinun helpompi tai vaikeampi oppia englantia koulussa, koska olet ollut englanninkielisessä leikkikoulussa?

kyllä   ei

- Onko luokallasi muita Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa olleita?

kyllä   ei

- Kuinka osaat mielestäsi englantia ikäiseksesi?

erittäin hyvin   hyvin   keskiverrosti   huonosti   erittäin huonosti

- Onko Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisellä ollut vaikutusta englannin oppimiseen koulussa? Jos on, niin millaista?

kyllä   ei

- Onko Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisellä ollut vaikutusta suomen oppimiseen koulussa? Jos, niin millaista?

kyllä   ei

- Onko Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisellä ollut vaikutusta yleiseen pärjäämiseesi koulussa? Jos on, niin millaista?

kyllä   ei

- Tuleeko mieleesi muuta kerrottavaa Haminan englanninkieliseen leikkikouluun liittyen?

Lämmin kiitos vastaamisesta!

Kysely Haminan englanninkielisen leikkikoulun käyneen lapsen vanhemmalle/vanhemmille

Ohjeistus

Kyselylomakkeessa on avoimia sekä kyllä/ei-kysymyksiä. Vastatkaa kysymyksiin mahdollisuuksien mukaan. Esimerkiksi mikäli lapsella/lapsilla ei ole vielä koulussa englantia, jättäkää kyseinen kohta auki. Mikäli vastaus ei mahdu sille varatulle viivalle, voitte jatkaa sitä paperin kääntöpuolelle. Mikäli perheessänne on useampi kuin yksi Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa ollut lapsi, vastatkaa rastitettavissa kohdissa ylimmäksi vanhimmimman lapsen kohdalta, seuraavaksi toiseksi vanhimman jne. Avoimiin kohtiin eritelkää tarvittaessa vanhin lapsi, toiseksi vanhin lapsi jne.

Taustaa

- Minkä ikäinen/ikäisiä lapsenne on?

_____

- Minkä ikäisenä/ikäisinä lapsenne oppi puhumaan?

_____

- Mitä kieltä tai kieliä kotonanne puhutaan?

_____

- Käyttääkö lapsi/lapsenne englantia koulun ulkopuolella? Jos käyttää, niin missä?

_____

- Puhuuko joku tuttavistanne muuta kuin suomea lapsenne/lastenne kuullen? Jos puhuu, niin mitä kieltä?

kyllä   ei

_____

- Moniko perheenne lapsista on ollut Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa?

_____

- Montako vuotta lapsi/lapsenne oli Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa?

_____

Leikkikoulussa

- Oppiko lapsenne mielestänne ymmärtämään englantia ollessaan Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa?
 kyllä   ei
(kyllä   ei)
(kyllä   ei)
- Oppiko lapsenne mielestänne puhumaan englantia ollessaan Haminan englanninkielisessä leikkikoulussa?
 kyllä   ei
(kyllä   ei)
(kyllä   ei)
- Oppiko lapsi/lapset englanninkielisiä lauluja, loruja tai muita vastaavia? Jos, niin millaisia?
 kyllä   ei
(kyllä   ei)
(kyllä   ei)

Koulussa

- Mitä mieltä olette lapsenne/lastenne tämän hetkisestä englanninkielen taidosta?

- Mitä mieltä olette lapsenne/lastenne tämän hetkisestä suomenkielen taidoista?

Mielipiteet vaikutuksista

- Mitä mieltä olette Haminan englanninkielisestä leikkikoulusta lapsen kielen kannalta?

- Mitä mieltä olette Haminan englanninkielisestä leikkikoulusta vanhempana?

- Onko Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisellä ollut mielestänne vaikutusta lapsenne/lastenne englannin oppimiseen koulussa? Jos on, niin millaista?

kyllä   ei
(kyllä   ei)
(kyllä   ei)

- Onko Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisellä ollut mielestänne vaikutusta lapsenne/lastenne suomen oppimiseen koulussa? Jos on, niin millaista?

kyllä   ei
(kyllä   ei)
(kyllä   ei)

- Onko Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisellä ollut mielestänne vaikutusta lapsenne/lastenne yleiseen pärjäämiseen koulussa? Jos on, niin millaista?

kyllä   ei
(kyllä   ei)
(kyllä   ei)

- Tuleeko mieleen muuta kerrottavaa Haminan englanninkieliseen leikkikouluun liittyen?

Lämmin kiitos vastaamisesta!

OPINNÄYTETYHÖN LIITTYVÄ KYSELY HAMINAN ENGLANNINKIELISTÄ LEIKKIKOULUA KOSKIEN

Saatekirje

Olen Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kolmannen vuoden sosionomiopiskelija. Teen opinnäytetyötä Haminan englanninkieliselle leikkikoululle. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millaisia vaikutuksia peruskouluikäiset lapset ja heidän vanhempansa kokevat Haminan englanninkielisen leikkikoulun käymisestä olevan. Toivoisinkin nyt, että ystävällisesti voisitte vastata kyselyyni. Kysely sisältää oman kyselylomakkeen lapselle ja oman vanhemmalle. Vanhemmista jompi kumpi voi täyttää kyselyn tai sen voi halutessaan täyttää myös yhdessä. Lapsen kohdalla olisi toivottavaa, että lapsi pääsee vastaamaan omaan osuuteensa kyselystä täysin omilla mielipiteillään. Jokaiselle lapselle on oma kyselylomake.

Kyselyn vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja ne ovat anonymoituja. Kyselyt on postitettu Haminan englanninkielisen leikkikoulun kautta eli minä en tiedä, keille kyselyt on lähetetty. Kyselyn mukana on vastauskuori, jossa on valmiina minun osoitteeni. Näin ollen vastaajien henkilöllisyys ei tule kenenkään tietoon. **Palauttakaa kyselyt siis minulle mukana tullessa kirjekuussa viimeistään 19.4.2010.**

Mikäli Teillä ilmenee jotakin kysyttävää, ottakaa rohkeasti yhteyttä minuun sähköpostitse osoitteeseen riikka.leskinen@student.kyamk.fi tai puhelimitse 050 550 1279. Myös ohjaavaan opettajaani Merja Hautalaiseen voi ottaa yhteyttä sähköpostitse osoitteeseen merja.hautalainen@kyamk.fi. Haminan englanninkielisestä leikkikoulusta minua auttaa opinnäytetyöni kanssa Anna Tschernov. Annaan voi myös tarvittaessa ottaa yhteyttä sähköpostitse osoitteeseen anna.tschernov@haminetti.net.

Ystävällisin terveisin,

Riikka Leskinen

puh. 050 550 1279

osoite Tehtaankatu 2 as 2

48900 Kotka

@ riikka.leskinen@student.kyamk.fi